

SLOVO

SLOVO

2025

PREČO?

**O všetkom, čo nás trápi
a ako z toho von.**

11.

**ročník literárnej súťaže
v tvorivom písaní**

Milí mladí autori

Peter Juščák: Prozaik, predseda poroty

Sadnúť si za stôl a začať písať. Odjakživa to bola vnútorná potreba človeka. Čistý papier sa stane dôverníkom, zrkadlom trápenia i potešenia. Ak sa autor osmelí, začne s napísaným textom pracovať ďalej. Z osobného zážitku pripraví zážitok pre viacerých. K umeleckému textu je potom iba krôčik.

Umelecké dielo sa nerodí ľahko. Vyžaduje hodiny premýšľania, písania, opravovania, dlhého prehodnocovania. Neistota nad vlastnou poviedkou či básňou je lepší radca ako suverénne rozhodnutie o dokonalosti napísaného.

Aj jedenásty ročník mal desiatky takýchto textov. Výber bol pre porotu neľahkou úlohou. To je tá lepšia správa pre autorov, ktorí si prechádzajú svojou dlhou tvorivou cestou a neuhýbajú z nej.

Horšou správou je, že pribudli poviedky písané zvláštnym chladným jazykom. Bez logických súvislostí, s umelo tvoreným prostredím, spravidla s temnými vzťahmi, bez citeľného autorského nasadenia. Nevieť sa ubrániť pocitu, že v tom má prsty AI. Je to varovný signál pre začínajúcich autorov. Umelá inteligencia neprináša nikomu úspech, naopak, uberá na zručnosti autorovi, ktorý sa odovzdá do jej rúk. Umelecká tvorba je esenciou pocitov a zručnosti a tie má len živý človek. Iné cesty k majstrovstvu nevedú.

Prajem všetkým, aby neľutovali čas a tápanie nad textami. Nič krásne sa nerodí ľahko, no výsledok stojí za námahu a všetko úsilie.

Slovo. Knižka víťazných textov literárnej súťaže 11. ročníka 2025

Zostavovateľ: Orbis Pictus Istropolitana, spol. s r. o.

Redakčná a technická príprava: Martina Karlíková

Jazyková korektúra: Mgr. Mária Krechnyáková

Dizajn: Jaroslav Šleboda – JADRO

Ilustrácie a fotografie: AI, Peter Juščák

Vydal Orbis Pictus Istropolitana, spol. s r. o.,

Hrachová 34, 821 05 Bratislava v roku 2026.

ISBN: 978-80-8302-025-2

www.orbispictus.sk

www.orbispictus.sk/slovo

www.facebook.com/literarnasutaz

1. kategória

1. stupeň ZŠ

1. miesto

Šarlota Šafránková: Prečo som taký pomalý?

Bol raz jeden Edo. Edo bol malý slimák. Mal osem súrodencov a miloval dobrodružstvá. To jeho rodina bola úplný opak. Oni nemali radi nič, ale vždy sa chceli ukázať v tom najlepšom svetle. Jeho súrodenci boli dokonalí, to on nevedel nič. Edo mal sen, chcel byť najrýchlejším slimákom na svete, ale jeho rodina sa to za žiadnych okolností nemohla dozvedieť. Hlavne Edova mama. Vystrelila by sa od zlosti až na Mesiac. Edo chcel byť tak veľmi rýchly. Žiaľ, mohol o tom iba snívať, pretože slimáky nemôžu byť rýchle. Prešli mesiace a on sa konečne odvážil povedať rodine, že chce byť rýchly. Keď prišiel zo školy, mama mu kázala, nech prestrie stôl. Keď obedovali, všetci boli ticho. Až Edova najstaršia sestra Julka to nevydržala a spýtala sa Eda, aký mal deň. Edo odvetil, že dobrý. A vtedy to prišlo, konečne nabral odvahu a zdôveril sa. Všetci vypukli smiechom, iba Edova mama mala v tvári nahnevaný výraz. No nakoniec sa ovládla a povedala Edovi, že slimáky sú pomalé. Edov oco na to dodal, že byť rýchly je veľmi nebezpečné. Edo sa nahneval a bez slova odišiel do svojej izby. Izbu mal peknú, ale nebola na chrbte v domčeku. Bola skrytá pod listom veľkého duba na kraji lesa. Mal tam machovú posteľ, pár hračiek a mal tam aj poličky. A svoj malý nočný stolík. Edo zamkol dvere a s plačom sa hodil na posteľ. Edova mama darmo klopala na dvere. Lenže prišlo ráno a Edo sa musel vychystať do školy. Nakoniec sa nadýchol a otvoril dvere. Všetci sa naňho uprene pozerali, až kým nevstúpili do školy. Keď mali v škole prestávku, Edovi prišiel na um nápad, vymyslí elektrické kolieska. Bude rýchlejší ako gepard, lenže teraz to radšej nepovie rodičom, aby sa mu znovu nesmiali. Keď prišli domov, Edo rovno išiel do izby po jeho najväčšie okrúhle kamene, ale oco ho zastavil: „Kam berieš tie kamene?“ „Nikam,“ odpovedal Edo. V záhradke chcel nabráť trochu dreva a pár veľkých lopúchov. Celú noc na tom pracoval, a pretože bol víkend, mohol na tom pracovať aj celý deň. Nakoniec to už mohol vyskúšať. Spustil sa zo strmého kopca, ktorý smeroval rovno do rieky. Po ceste sa mu hneď odlomili kolesá a on skončil rovno v rieke. Edo sa topil, bol v ukrutnom nebezpečenstve. Pozeral, či na rieke nie je niečo, o čo by sa mohol zachytiť. Napadlo mu, že bude kričať o pomoc: „Pomoc! Pomoc! Pomóóoc!“ Pretože starý dub, kde býval, bol príliš ďaleko, nemohol ho nikto počuť. Pokúšal sa nejako zachrániť, ale už mu pomaly dochádzali sily a nápady. Voda bola čoraz väčšia a prúd silnejší. Až teraz si spomenul na prechádzku so strýkom Horáčom po brehu rieky. Strýko Horáč mu vtedy povedal o veľkom vodopáde. Edo si pamätal, že už bude blízko. Teraz vážne bojoval o život. Edo

sa už ponáral pod hladinu a lúčil sa so životom. V poslednej chvíli kútikom tykadla uvidel maličký výbežok. Edo si myslel, že sa mu sníva. Ale nemal čas váhať. Nabral posledný zvyšok síl a odvahy a vyšvihol sa najprudšie, ako vedel, a celý vysilený dopadol na mokrú zem. Vydýchol si. Je zachránený. Ale žiaľ, nemohol už vyloviť svoje kolieska. So sklonenou hlavou, sa mokrou stopou celý zronený dotackal domov k starému dubu. Posledné lúče slnka sa odrážali v korunách stromu a on sa chcel nenápadne prešmyknúť do svojej izby. Rodičia pozerali televízne noviny. Ale mame nič neunikne, vystrelila z obývačky rovno do kuchyne a zahatala Edovi cestu do izby: „Čo si robil? Prečo si mokrý?“ Edo odpovedal zahanbeným hlasom: „Všetko je v poriadku! Nič sa nestalo!“ „No to vidím, že „všetko“ je v poriadku! Choď do svojej izby, máš zaracha. Na mesiac!“ „Mami, to nemyslíš vážne?! Oci, povedz jej niečo!“ „Edo, poslušni mamu. Choď do svojej izby. Už nechcem počuť žiadne výhovorky!“ pridal sa oco na maminu stranu.

Je nedeľa. Edo zamyslene pozerá z okna. Tak rád by šiel von. Ale nemôže, lebo má zaracha. Jedna vec je na tom dobrá. Môže rozmýšľať nad ďalším nápadom ako byť rýchly. Už to mám! Mohol by som si namontovať vrtuľu na ulitu. Ale kde ju zoženiem? Hm, hmm... Zdá sa mi, že minulý týždeň som videl medzi haraburdami v ocovej garáži veci, ktoré sa mi zídu na výrobu vrtule. Ale ako sa tam dostanem? Garáž je na opačnej strane starého dubu. Musel by vyjsť z domu, ktorý nemôže opustiť. Mohol by som poprosiť moju rozmazanú sestru Aničku. Ak by mali rodičia nejaké podozrenie, jej to určite prejde, má všetko dovolené. Nemá ma veľmi v láske, pretože som jej nasprejoval na ulitu „rozmazaná Anča boganča“, a nešlo to nijak dolu. Mama jej tam musela priskrutkovať záplatu. Ale nevádi, pokúsim sa ju nejako podplatiť. Napríklad sladkosťami, ktoré nemáme veľmi dovolené, ale ja mám, našťastie, nejaké zásoby. Hneď som vykročil smerom k jej izbe. Mala otvorené dvere, vôbec si ma nevšimla, pretože sa hrabala v zásuvkách. Medzi nami, v izbe mala veľký neporiadok. Ale ako som spomínal predtým, rodičia jej to vôbec nevyčítali. Pošepol som: „A-nič-ka!“ Vôbec ma nepočula. Zvýšil som o trošku hlasitosť: „A-nič-ka!“ Ani to nepomohlo. Nakoniec som zakričal: „Anča!“ „Čo je?“ obrátila sa s vyčítavým výrazom Anička. „Prosím, doniesla by si mi niečo z ocovej garáže?“ „Čo za to?“ pýta sa Anička. „Dva mentolové cukríky,“ navrhujem. „Päť a budeš za mňa celý mesiac robiť domáce úlohy. A ešte mi povieš, na čo to potrebuješ,“ vyjednáva ona. „Moja posledná ponuka. Tri cukríky. Dva týždne robenia domácich úloh. A nič ti nepoviem.“ Ona nesúhlasí: „Buď to bude po mojom, alebo si hľadaj iného somára.“ „OK, fajn, nech je po tvojom,“ prikývne. A začnem jej vysvetľovať, čo mi má z ocovej garáže všetko doniesť. Vrátil som sa do svojej izby a netrpezlivo čakal, kedy sa Anča vráti.

Netrvalo dlho a dvere sa otvorili a zjavili sa v nich Ančine tykadlá. „No čo, máš to?“ opýtal sa Edo. „Áno, ale bolo to poriadne ťažké, takže teraz mi s tým už konečne pomôž!“ frfle Anička. „No hej, veď už idem. Tu to polož!“ Spolu sa doplazili s nákladom na chrbte rovno do stredu izby, kam zošuchli veľký motor a štyri lopatky do piesku. Anička si zobrala svoju odmenu a už jej nebolo. Edo začal pracovať na vrtuli. Trvalo to dlhé hodiny, no nakoniec sa Edovi podarilo vyrobiť niečo, čo sa celkom podobalo na vrtuľu. Edo bol so svojim výsledkom spokojný, ale nemal ho kde vyskúšať, keďže mal zarcha a musel trčať doma. Avšak vrtuľu chcel vyskúšať čo najskôr. Bolo nevyhnutné s vrtuľou na chrbte ujsť. Rozhodol sa, že vylezie z okna, no musel to urobiť až keď bude tma, aby ho nikto nevidel. Onedlho sa zotmelo a Edo sa vyštveral na drevený parapet. Mal strach, aj keď to nebolo vysoko. Zavrel oči a dopadol na studenú zem. Musel sa dostať na miesto, kde neboli stromy, aby do ničoho nenarazil. Po chvíľke dorazil na malú lúčku. Už len bolo treba zatiahnuť za páku, motor sa rozdrnčal, lopatky na vrtuli sa pomaly roztáčali a naberali rýchlosť. Edo sa začal postupne vznášať a dosahoval čoraz väčšiu výšku. Po pár sekundách už bol vyššie ako jablň na kraji lúčky. Edo opanovala radosť z dosiahnutého výsledku. Ovládať vrtuľu bolo celkom náročné, ale radosť z rýchlosti bola väčšia. Jupííí, ale som rýchly! Zrazu preťal čiernu oblohu jasný blesk, zahrnelo a začali padať veľké kvapky. Rozfúkalo sa. Edo strácal kontrolu nad riadením vrtule a začal prepadať panike. „Čo budem teraz robiť? Ako sa dostanem dolu?“, bol zúfalý. Vietor sa menil na víchricu, ktorá naberala veľkú silu. A on rovno smeroval do koruny jablone. „Pomoc, ja narazím!“ Buch, tresk, bác. S lomozom sa zachytil o konáre stromu a postupne dopadal z konára na konár smerom dolu. Buch. Definitívne havaroval. Z vrtule išiel dym, syčanie a na motore ostala iba jedna lopatka, a aj tá držala iba silou vôle. Edo sa pohýbal, ale nič ho nebolelo. Vedľa v tráve sa niečo zahmýrilo. Edo si myslel, že to je zvyšok motora, ale ozvalo sa odtadiaľ aj tiché zaaukanie. „Kto je tam?“, bojzlivým hlasom sa opýtal Edo. „Potrebuješ pomoc?“ skúsil sa opýtať znova. „Nie, len si ma zhodil zo stromu. Akurát som sa ukladal na spánok,“ vykukol z trávy malý leňochod. „Prepáč,“ ospravedlňoval sa Edo, „len som skúšal malý vynález.“ Edo sa odmlčal a tykadlom ukázal na zvyšok vrtule. „Ako sa voláš?“ spýtal sa Edo. „Pipo!“ odvetil leňochod s úsmevom a priblížil sa k slimáčikovi. „Ty si chcel lietať?“ vyzvedal ďalej leňochod. Edo zaváhal, či je Pipo tá správna osoba, ktorej má povedať svoje tajomstvo, ale niekde vo vnútri pocítil, že Pipovi môže dôverovať. A začal mu rozprávať celý príbeh o tom, ako ho trápilo, že je pomalý. Rozprávali sa dlho, až kým sa nezačalo brieždiť. Edo vedel, že sa musí vrátiť domov skôr, ako vstanú rodičia. Potrebuje sa vychystať aj do školy, pretože

dnes je pondelok. Edo mal v škole príjemné prekvapenie, do ich triedy prišiel nový žiak. Hádajte, kto to bol! No predsa leňochod Pipo. Edo trávil dni s Pipom. Hrali spolu rôzne hry a veľa sa rozprávali. Mali spolu veľa spoločného. Keď bol Edo so svojim kamarátom, zabudol na všetko, čo ho trápilo. Vlastne ho už nič netrápilo. Slimáčik si uvedomil, že nemusí byť najrýchlejší, a že každému sa darí v niečom inom. Napríklad Edovi išlo kreslenie rôznych modelov. Život je vo svojej rozmanitosti veľmi krásny.

2. miesto

Scarlet Zaira Sepšiová: Prečo sa rodičia hádajú

Rodičia sa niekedy hádajú, ale nie je to preto, že sa nemajú radi. Určite im na sebe veľmi záleží. Tak prečo potom tie hádky? Každý z nich má svoje sny, starosti, často sú unavení...

Keď sa to všetko stretne, vznikne napätie. Začnú sa hádať a kričať na seba.

No aj po búrke prichádza pokoj, a práve v tom tichu si uvedomia, že sú jeden tím.

Hádky sú len malé vlnky na veľkom mori ich lásky.

2. miesto

Ján Vincent Kružliak: Príručka nesvojho Petra

Pozvánka

Po škole, ako každý deň, prišiel Peter domov. Išiel hore po schodoch do svojej izby a započul rýchle cupitanie. Obzrel sa, aby videl, čo tam je a zamračil sa. Kroky, alebo skôr dupoty, sa približovali a... vyskočil naňho jeho verný priateľ, bradáč Dunčo, a začal ho oblizovať. „Dunčo, prestaň !!!“ Išli do izby, kde sa začal Peter učiť. „V slove vyplaziť je i alebo y?“ rozmýšľa nahlas Peter. „Tvrde!“ vykrikol Dunčo.

Peter ani nevedel ako, ale zrazu si namiesto cvičenia pravopisu hral na violončele Bartóka.

Hral na violončele už od mala. Hudba ho vždy upokojila a rozveselila.

O chvíľu ho zavolala mama: „Peter, poď dole, prišla ti pošta!“ Keď zišiel, mama mu dala papier, na ktorom bolo napísané:

Dobrý deň, pán Peter Muška. Chceli by sme Vás pozvať na sláčikový kurz.

Bratilava, Vysoká škola múzických umení, dňa 2.2. 2025.

Keď Peter dočítal, pozrel na mamu, ktorá sa naňho usmiala a spýtala sa: „No? Čo na to povieš? Skúsiš to?“ „No, ehm, podľa mňa... no, podľa mňa

to proste... asi to nezvládnem.“ Peter o sebe pochyboval... Na chvíľu si predstavil, že by to mohol skúsiť, ale hneď na to si povedal: radšej nie. Dal list mame a ako očarený vyšiel hore za Dunčom. „Čo to bolo! Povedz, čo sa stalo!“ zvedavo vykrikoval Dunčo. (Ach! Už som sa zmienil o tom, že Peter sa vie s Dunčom dorozumievateľ?) „Ja... ja...ja vlastne...“ Peter sa nevedel vykoktať, ako keby mu zabehlo a nemohol hovoriť. Keď sa pozrel na hodiny, bolo 18:07, čomu sa veľmi začudoval: „Fíha, ani som nemal potuchy, ako rýchlo prešiel čas,“ povedal Peter. Pozrel sa na violončelo a potom na posteľ, kde bolo pohoďené pyžamo. Na chvíľu sa zamyslel nad pozvánkou, ale potom sa prezliekol a išiel si umyť zuby. Potom prišiel pred posteľ a zdvihol plyšáka – Mravca s violončelom - a hlavou mu prebleskla spomienka na detstvo, keď mal 4 roky a vôbec mu nešlo hrať na violončele a býval z toho strašne smutný, no otec mu vždy prišiel na pomoc. Raz mu dal tohto Mravca ako talizman.

Peter si sadol k svojmu violončelu a začal hrať tanečné melódie od Mozarta. Dunčo zobral plyšáka Mravca a začal s ním tancovať a krútiť sa a vrtieť, až to prerušila mama, ktorá zdola zavolala: „Spáť!“

Dunčo sa usalašil v Petrovom náručí a spolu zaspali. Ráno Petra zobudili spievajúce vtáčiky. Zobral do rúk violončelo a začal hrať s nimi. Zrazu si uvedomil, že je sobota a celý deň môže robiť, čo chce.

Zišiel dolu do kuchyne a nasypal si cereálie do misky. Pri tom, ako raňajkoval, pozeral von oknom a rozmyšľal, čo by mohol robiť cez deň. Peter rád snívá. Niekedy úplne ušiel myšlienkami z reality. Občas ním musela mama až potriať, aby sa prebudil, ale jemu to nevadilo. Dostávať sa do vlastných svetov sa mu páčilo.

Peter skoro celý deň strávil v záhrade. Medzi kvetmi, zvieratkami a v jarňom vánku mu bolo skvelo. Neskôr sa k nemu pridala aj Dunčo. Keď prišli domov, Peter bol utáhaný a chcel sa ísť najesť, ale niečo ho strašne začalo nútiť, aby si zahral na violončele. Keď mu telo už nedalo na výber, napriek únave si zahral. Hral tak, ako vždy, ale tentokrát sa mu všetko zdalo príjemnejšie, ružovejšie, mäkkšie...

Po chvíli zavrel oči a nechal sa unášať hudbou. Z ničoho nič dostal pocit, že sa začína v tónoch violončela vznášať. A jeho pocity neklamali... Peter sa naozaj vznášal a Dunčo s ním, až sa mu pred očami začali v ružovej hmle miháť tie domy a postavy, všetko sa sfarbilo do pestrofarebných odtieňov, vznášal sa a vznášal, až... Peter sa dotkol mäkkej trávy a stál pri ceduli s nápisom: KLUDÍKOVO (CHILLÍKOVO). Peter ešte nič také nevidel: ocitol sa na mini ostrovčeku, z ktorého viedol drevený most do prenádherného farebného mesta s vežami, s červenými strechami a záhradami, ktoré prekvtivali krásnymi mnohofarebnými kvetmi. Skrátka, neveril vlastným očiam.

Zrazu ho niekto zozadu pozdravil: „Dobrý deň, pán Peter. Už vás očakávame.“

„Očakávate?“ Nechápal Peter. „Áno, očakávame.“ Až potom si Peter uvedomil, že sa rozpráva s malým tornádom ako z ružovej cukrovej vaty, ktoré malo modrú zlaťučkú usmievavú tváričku.

„Poďte za mnou, prosím,“ povedalo a letelo si ponad most nad oblakmi a približovalo sa k obrovskému mestu. Keď sa Dunčo pozrel pod

most, kde bola oblačná ničota, od strachu si zakryl labkami oči a začal kňučať: „Ja sa bojím!“ Ale Peter ho vzal na ruky a pomaly kríval po nestabilných doskách na moste. Ešte sa obzrel za seba, ale náhle to oľutoval, zatvoril oči a začal utekať, pretože všetko za nimi pohltili oblaky. Keď dobehol a otvoril oči, div, že mu od prekvapenia nevypadli. Pred ním chodilo po mestských trhoch a cestách neskutočne veľa zvierat od malých myší po obrovské veľryby, ktoré plávali vo vzduchu nad mestom. Keď sa dokochal výhľadom na obrovské mesto, utekal za tornádom s Dunčom v päťách. Keď tornádo zastalo, Peter prudko zabrzdil a pred ním stál akýsi automat. „Čo to je?“ spýtal sa tornáda. Ale ružové tornádo povedalo len: „Napíš svoje meno.“

Peter na nenormálnej klávesnici vyťukal s námahou svoje meno a z automatu vyšiel lístok: - PETER MUSKA DUNCO MUSKA BYVOLIA KOVAREN 123 -.

Potom nasledoval tornádo, ktoré kľučkovalo medzi ulicami, až zastalo. Sklonila sa k nemu navigačná ceduľa ciest s rôznymi šípkami, niečo mu povedala, tornádo zobralo Petrov lístok a vložilo ho do záhadného otvoru v ceduli. Tá sa zdvihla a začala sa hrkať, až zasvietilo zelené svetlo na jednej z šípek a ozvalo sa: „by-vo-lia ko-vá-reň!“ Peter sa otočil smerom, kam ukazovala šípka – do tmavej uličky, kde iba zriedka niekto prešiel z domu do iného domu. Peter preglol a s Dunčom vstúpili do uličky.

Hneď na to sa však zachvel. „Len smelo ďalej!“ povzbudzuje vírik s dobrou náladou Petra aj Dunča, ktorý nemal ďaleko od Petrových pocitov. Nesmelo išli ďalej.

Keď zastali na konci ulice, pred nimi stál veľký dom zarastený burinou a papraďou, na krajoch sa ošúpavala omietka. V strede domu sa týčila brána s veľkými zhrdzavenými klopaplami.

Peter nimi zabúchal. „Ďalej,“ povedal hrubý a hlboký hlas. Otvorili dvere a tam vo vyhni stál byvol a bil kladivom meč. „Čo chcete?“ povedal mrzuto so zamračeným výrazom. „Pán Peter Muška chce lekciu,“ odpovedalo tornádo. „Ale ja nech...“ Peter sa chcel z toho vyvliecť, ale už bolo neskoro.

Byvol sa zdvihol, zamračil sa ešte viac a prišiel k nemu tak blízko, až Peter cítil jeho dych. A jeho nadutá hrud' mu siahala asi 26 cm nad hlavu. Tak uprene sa na Petra díval, až ho začali štípať oči. „Keď je tak,“ povedal byvol a hneď na to sa mu tvár rozjasnila a zaplnil ju úsmev od ucha k uchu, „poďte ďalej.“ Byvol ustúpil, aby mohli vojsť. „Ja zostanem vonku!“ povedalo tornádo a uhlo sa zatvárajúcim sa dverám.

Byvol usadil Petra pri stole a Dunčovi dal pelech a misku s granulami. „Tak, Peter, ty si ten, čo si neverí?“ „Ja a neveriť si? Pche!“ Byvol sa naklonil k Petrovi tak blízko, ako sa len dalo, až sa od neho musel Peter odkloniť a zamračil sa: „HMMM?!“ Potom sa otočil a išiel k poličke, kde bolo asi cez milión papierov. Začal sa v nich prehrabovať, až z nich pár vytiahol, sadol si za stôl, nasadil si okuliare a začal s vážnym výrazom rozprávať. „Rok 2019: neveril si si, že sa dokážeš sánkovať.“

Peter sa zapýril. „Rok 2022: neveril si si, že dokážeš postaviť z lega monster truck. Rok 2024: neveril si si, že môžeš hrať futbal. Rok 2025: neveríš si, že môžeš ísť na sláčikový kurz.“ Peter mal celý čas otvorené ústa od údivu. „Odkiaľ to všetko viete?!“ hovorili jednohlasne Dunčo aj Peter.

„Ale pozri,“ povedal Byvol, „všetko si to nakoniec zvládol.“ Peter sa zamyslel. „Asi je to pravda,“ povedal si. Keď vyšiel von za tornádom, ani si nevedomil, že vchádza portálom do reality, lebo bol do seba tak zahrúžený, že aj keď naňho volali, nikoho nepočul. Len Byvola, ktorý povedal: „Veľa šťastia!“ A až vtedy sa obzrel cez portál, ktorý sa zmenšoval, až zmizol a Peter sa s Dunčom ocitol v jeho izbe s nočnou atmosférou. Do izby vbehla mama. „Kde si bol?!“ „Mami, chcem ísť na ten kurz!“ povedal Peter smelo a pozrel sa na violončelo. „Ďakujem,“ zašepkal.

Kým Peter spal, mama celý čas rozmýšľala, čím to je, že sa za pár hodín tak presne rozhodol. Musím uznať a vy asi tiež, že zasnívať sa nemusí byť zlé, ak vám to pomáha riešiť problémy v reálnom svete. (Aj keď ja sa vôbec nezasnívavam.) Petra čaká v jeho svete ešte veľa podivných dobrodružstiev, o ktorých si povieme neskôr.

Teraz už poďme spať, ale ešte by som sa chcel spýtať, máte tiež vlastný svet ako Peter?

3. miesto + Cena verejnosti

Hana Kamenská: Mačiatko Bublinka

„**H**m, ako by som mohla potešiť Mišku?“ premýšľala Emily. Miška bola jedináčik a len prednedávnom jej zomrela mama. Obidve kamarátky boli veriace.

„Dám jej jedno mačiatko!“ rozhodla sa. Mali ich doma veľmi veľa. Povedala svoj návrh mame a keď súhlasila, vzala malý prútený košík a vložila doň jedno rozkošné, huňaté mačiatko. Zobrala ho, nasadla na bicykel a hurá za Miškou!

„Pozri, čo ti nesiem,“ usmiala sa, keď jej otvorila dvere. Miška neisto zobrala košík a...

„Mňau!“ Užasnuto pozrela na Emily, otvorila košík a VAAAU! Pozeralo na ňu malinké mačiatko! Bolo biele, iba na hlavičke malo hnedú škvrnu. „To je pre teba,“ povedala Emily. „To... to je rozkošné! Ďakujem!“

Vtom sa Emily zarazila. „A tvojmu otcovi to nevádi, však?“ „Nie, on práveže chcel mačičku. Ako sa volá?“ „Ešte nemá meno,“ odvetila Emily. „A je to mačka či kocúr?“ spýtala sa Miška. Emily nadvihla mačiatku chvost. Miška to poznala. Robilo to veľa ľudí, keď zisťovali pohlavie svojej mačky. Mala čo robiť, aby zadržala smiech. „Mačička.“ Miška pozrela ešte raz na mačiatko.

Jej očka vyzerali ako malé bublinky. „Bude sa volať Bublinka!“ vyhlásila po chvíli. „Dobre, tak ja už pôjdem. Ahoj!“ otočila sa Emily. Keď odišla, Miška vošla dnu. Predstavila Bublunku ockovi. „Super, už máme domáce zvieratko,“ usmial sa.

Bol kuchár, ale aj veľký milovník prírody a zvierat. Miška a Bublinka sa stali najlepšimi kamoškami. Každý deň si užívali spolu. Bublinka spávala vnútri, ale hrávala sa vonku. Jedávala granulky a občas zvyšky po jedle a konzervy. Ako čas bežal, Bublinka vyrástla. Mala už desať mesiacov, keď jedného dňa ochorela.

Preležala celý deň, nejedla, nepila. Miška sa o ňu začala báť. „Ocko, čo je to s Bublunkou?“ spýtala sa. „Neviem, ale rozhodne nevyzerá dobre. Odvezieme ju na veterinu,“ rozhodol. A tak sa aj stalo. Už o chvíľu sedeli v aute. Miška mala Bublunku na kolenách a jemne ju hladkala. „To bude v poriadku, neboj,“ šepkala jej. Predpokladali, že niečo zlé zjedla alebo prechladla. Ocko zastavil. „Sme tu!“

Vystúpili a podišli k dverám kliniky. Bolo na nich napísané: Doktor zvierat. Keď vkročili dnu, oslovila ich jedna mladá pani, asi asistentka. Bola brunetka. Pýtala sa na Bublunkine meno a ešte niečo a potom ich odvieďla do ambulancie. Tam Bublunku pozrela očka a papuľku. Pýtala sa ich rôzne

veci ohľadom Bublinky, ako napríklad: „Býva vonku, Čo jedáva?“ alebo „Koľko má mesiacov?“ Potom povedala: „Zdá sa, že nevie poriadne otvoriť papuľku. Má žlté očka a je bledá. Počkajte, o chvíľu som späť.“ Na chvíľu odišla a vrátila sa s doktorkou, staršou blondínkou. „Sára, hovorila si im o víruse?“ spustila hneď doktorka. „Nie, tam sme sa ešte nedostali.“ Otočila sa k nim.. „V poslednom čase sa šíri vírus, ktorý postihuje mačence a je veľmi silný. Deväťdesiat percent mačiatok to neprežije, takže nie ste vôbec prví s týmto problémom. Asi aj vaše má ten vírus.“ To Miška nečakala. „Podaj mi ihlu,“ povedala brunetke. Brunetka podala doktorke obal s ihlou a nejakú čudnú náplasť. Doktorka ju napichla Bublínke na labku a dala jej aj náplasť. Ocko sa doktorky pýtal pár vecí, ale Miška ich už nepočúvala. Myslela len na Bublínku. A na to, že 90% mačiatok to neprežije.

Chcela by plakať, ale tu nie. Keď začala počúvať, o čom sa rozprávajú, počula: „A dospelé mačky to nepostihuje?“ To bol ocko. „Postihuje, ale ony to zvládajú lepšie. Zatiaľ ju nechajte tu, dáme ju na vyhriatu podložku, bola podchladená. Dostane lieky. Dáme vám telefónne číslo a zajtra o deviatej si môžeme zavolať.“ Ocko zobral pelech a chytil Mišku za ruku. „Poď, Miška. Ideme.“

Vyšli z ambulancie. Ako sa vzdalovali od kliniky, Miškine oči zaplnili slzy. Bublínka bola ešte mačiatko a teraz má zomrieť? Aj ocko mlčal. Až keď nasadli do auta, prehovorila. „Čo ten vírus spôsobuje? Prečo na to mačiatka zomierajú?“ Ocko sa nadýchol. „Vieš, ten vírus nejako bráni mačiatkam dýchať a spôsobuje pneumóniu. Pneumónia je zápal pľúc a mačiatka to nezvládajú dobre.“ Naštartoval. „Pôjdeme natankovať,“ povedal po chvíli. Miška bola ticho, no potom sa spýtala: „A môže Boh zariadiť, že Bublínka ozdravie?“ Ocko prikývol. Ale pôsobil smutno. Pomodlím sa, rozhodla sa Miška. „Pane, prosím daj, aby Bublínka vyzdravela a nezomrela. Je to naša radosť v živote a sme ti za ňu vďační, tak nám ju, prosím, neber. Ale, ak je tvoja vôľa, aby tu už nebola, tak...“ Po líkach jej začali stekať slzy.

Ocko už natankoval a nasadal do auta. Začal mu zvonit mobil. „Prosím? Áno, ako to vyzerá?“ Nieкто mu odpovedal. Miška počula, že to bol ženský hlas. „Aha, a kedy?“ Opäť mu odpovedala. Podľa tónu ockovho hlasu to nebola veľmi dobrá správa. Miška dúfala, že nevolajú z kliniky. Ticho, ktoré nastalo, pre ňu trvalo večnosť. Ocko položil. „Kto volal?“ spýtala sa. „Volali mi z kliniky.“ Len to nie, pomyslela si Miška. „Bublínkin stav sa zhoršil.“ Nadýchol sa, akoby chcel ešte niečo povedať, no zostal mlčať.

Obidvaja chvíľu rozmýšľali. Miška sa opäť potichučky modlila. „Pane, prosím, daj, aby to prežila. Daj, aby Bublínka nezomrela.“ Vysmrkala sa. Už prešli kus cesty. Boli v dedinke hneď vedľa tej ich. „A aká je šanca, že prežije?“ spýtala sa ticho. „Podľa toho, čo vaveli...“ ocko sa na dlho odmlčal. Hľadal správne

slová. „Bublinka už dodýchala,“ povedal po chvíli. Miška prudko vydýchla. Tak toto jej ocko nechcel hneď prezradiť. Dlhobolo ticho. Obaja si triedili myšlienky.

Na klinike zatiaľ upratovali. Vysávali, zametali a umývali podlahy. Bublinka bola ešte stále na vyhriatej podložke a mala napichnutú žilu. „Gabi, môžem zabaliť to mačiatko?“ pozrela brunetka na Bublunku. „Hej, môžeš ju dať dole,“ odvetila blondínka. Práve umývala dlážku vo vedľajšej miestnosti. Dnes bola upratovačka chorá a tak upratovala ona. Nevadilo jej to. Páčilo sa jej byť zverolekárkou a toto k jej práci niekedy patrilo. Zvieratká mala rada a rada im aj pomáhala. „Gabi?“ vytrhla ju vystrašená Sára z myšlienok. Blondínka prestúpila do vedľajšej miestnosti. Sára stála nad vyhriatou podložkou, na ktorej bola Bublinka. „Ono ožilo! Dýcha,“ vysvetlila Sára piskľavým hlasom. „Čože?“ sklonila sa nad Bublunku aj ona a naozaj! Mačiatko dýchalo a o chvíľku otvorilo očka, zamňaukalo a postavilo sa.

Obidve na ňu vyvaľovali oči. Blondínka sa spamätala prvá. „Sára, dýchaj. Nuž, možné je všetko. Teraz zavolaj majiteľovi a povedz mu, čo sa stalo. Ja zatiaľ zmeriam mačiatku teplotu, pozriem očku, papuľku.“ Brunetka prikývla. Blondínka spravila, čo povedala a s prekvapením zistila, že mačiatko je úplne v poriadku.

Teplota bola normálna, očka neboli žlté a už nebola ani taká bledá. Bola úplne zdravá! Po víruse ani stopa. A tak zobrala jeden vitamín a granulky pre mačky, nasypala jej granulky do misky a schovala tam vitamín. Bublínka sa do toho s chuťou pustila.

Sárin rozhovor s Miškiným ockom znel takto: „Dobrý deň, tu klinika Doktor zvierat. Už máme zatvorené, ale stala sa jedna vec a bolo by dobré, keby ste hneď prišli! Vysvetlíme vám to neskôr. Mohli by ste?“ „No...jasné!“ „Dobre, tak o chvíľu sa vidíme!“ Ocko bol zmätený. „Opäť volali z kliniky a máme tam hneď prísť,“ vysvetlil zvedavej Miške, keď sa spýtala, kto volal. Otočil auto a vrátili sa na kliniku. Tam ich už očakávali. Hneď, ako otvorili dvere, Bublínka sa rozbehla k nim a vhupla Miške do náručia. Obidvaja na to civeli. „Čo to...? Nevraveli ste, že už nežije?“ bol prekvapený ocko. Slova sa ujala Sára. „No, vravím, stala sa tu zvláštna vec. Vaše mŕtve mačiatko ožilo. To som vo svojej praxi ešte nezažila. Chvíľu sme tomu nerozumeli, ale potom sme sa ukludnili a zistili, že vaša mačička je úplne zdravá.“ Miška sa musela rozosmiať. „To naozaj?“ Zdravotníčky sa na ňu usmiali a prikývli. A tak si ocko s Miškou zobrali Bublínku domov. Mali nové motto: Vždy, v každej chvíli dôveruj Bohu a on sa postará.

Všetko bolo tak, ako predtým: Miška s Bublínkou sa spolu každý deň hrali, šantili, jedli a spali. Raz k nim prišla Emily na návštevu. Okrem Mišky a ocka zatiaľ nikto nevedel, že Bublínka ožila. Preto jej Miška vyrozprávala celý príbeh o Bublínke.

Čestné uznania

Porotu zaujali aj texty **Hany Kačkovičovej: *Em a jej rodina*, Dávida Capcara: *Utajené tajomstvo*, Veroniky Baňasovej: *O kúzelnjej princeznej a kúzelnom princovi* a Silvii Andogovej: *Lilinka sa nechce deliť*, ktoré získali **čestné uznanie**. Príspevky si môžete prečítať po naskenovaní QR kódu.**

2. kategória – poézia

2. stupeň ZŠ

1. miesto

Anežka Ščurková: Tajomstvá

hrnčiar pracuje v tichu

sám

rukami tvaruje poddajnú hlinu

daruje život tomu

čo všetci pošliapali

aby dokončil korunu všetkých diel

pošle ju do sveta

vráti sa zlomená

čakal

opravil každý detail

krehkej nádoby

mňa

čo keby

si mi niekedy

len tak

učesal vlasy

už sa nebojím plakať

všetky moje slzy

sa pri tebe stávajú

drobnými mincami

kúpime si za ne časopis

milujem

keď mi z neho čítaš

a ja zaspím na tvojom ramene

listy okolo nás utekajú

ďaleko ďaleko

no ty si blízko

vieter si sadol

do našich vlasov

zasnežená noc

neprežrádza tajomstvá
ponára ťa do svojej bielej krvi
zachrániť ťa môže iba horúce srdce
vyslobodí ťa z jej väzníc
dotykom

2. miesto

Anna Pšenáková: Zrkadielko

*Keď hľadím na teba,
zrkadielko moje milé,
vnáram sa do seba,
spomínam na staré chvíle.*

*Na obraz sa dívam,
na obraz tak známy,
že nevylížem, vnímam,
všetky staré rany.*

*Vidím chyby svoje,
vidím svoju radosť,
so strachom zvädzam boje.*

*A mám miernu starosť:
Či v zrkadle vidím dobrého,
čo zlepšuje nám tento svet.*

*Či človeka hrubého,
na perách úsmev, v srdci jed.
No keď viac premýšľam o tom,
začínam mať tušenie.*

*Už konečne viem ja, kto som,
robím chyby, no aj nie.
Nie som žiadna zmijsa,
no nie som dokonalá.*

Konám to, čo myslím si ja,

*že sama by som mala.
Zase hľadím na zrkadlo,
no teraz iným pohľadom,
niečo vo mne sa rozhodlo:
naveky chcem byť tým, kým som.*

2. miesto

Nikola Petriľáková: Lenže vždy sa vráti

*Nosím ho vo vrecku kabáta,
malé, červené, lesklé.
Tvári sa nevinne,
no vie presne, kedy sa ozvať.
Keď klamem,
začne sa mi kotúľať v hlave,
búcha do myšlienok
ako do schodov.
Keď mlčím,
jemne mi horkne na jazyku,
akoby mi niekto podstrčil
zelené jablko namiesto sladkého.
Občas ho chcem odložiť,
nechať na parapete,
nech dozrie bezomňa,
nech si oddýchne.
Lenže vždy sa vráti —
s malou dierkou od červa,
čo mi potichu šepká:
„Vieš, že toto nebolo celkom v poriadku.“
A tak ho zjem,
aj keď viem,
že pravda nebýva dezert.*

2. miesto

Emma Bilková: Dedko, kde si?

*Sedím doma, ticho, v izbe je šero
a vietor mi šepká tvoje meno.
Vankúš mám mokrý od slz, čo pália,
spomienky sa v srdci ticho vkrádajú, znova sa hrbia.
Pamätám si tvoj smiech, čo hrial,
keď sa svet zdal byť príliš malý.
Tvoje ruky, drsné, no láskavé,
tvoje oči, čo vždy vedeli, čo povedať treba a čo radšej nie.
Milovala som ťa, dedko môj,
tak veľmi, že to ani slová nevynesú.
Bol si môj hrdina, tichý, pevný,
v mojom svete ten, čo ma vždy podržal.
A potom si odišiel.
Bez slova, bez rozlúčky, bez času.
Len ticho zostalo po tebe
a ja som nestihla povedať: „Lúbim ťa, ešte ostan chvíľu.“
Každý večer, keď sa zotmie,
sadnem si a spomínam na tie dni,
na prechádzky, smiech, vôňu trávy,
na tvoje príbehy, čo nikdy nezostarli.
Plačem do vankúša, dedko,
a hľadám ťa v snoch, kde si ešte živý.
Tam sa na mňa usmievaš, hovoríš mi „moja malá“
a ja ti hovorím, že mi chýbaš znova a znova a znova.
Chodievam k tvojmu hrobu
ticho, s kvetmi v rukách,
a vietor šepká tvoje meno
tak nežne, že ma to bolí.
Sadám si tam, kde spíš,*

a rozprávam ti, čo je nové,
čo ma trápi, čo ma teší,
akoby si tam naozaj bol a počúval ma.
Niekedy sa mi zdá, že cítim tvoj dych,
že sa dotkneš môjho ramena,
že mi hovoríš, aby som bola silná,
že všetko raz bude zas dobré.
Ale potom otvorím oči
a som len ja, sama, v daždi,
s rukami studenými,
srdcom prázdny, no stále plným lásky k tebe.
Nestihla som sa rozlúčiť
a to bolí najviac.
Chcela som ti povedať,
že si bol viac než len dedko –
bol si môj domov, môj pokoj, môj svet.
A tak ti teraz píšem tieto slová,
posielam ich do neba, kde možno čítaš,
že aj keď si odišiel, nikdy nezmizneš,
lebo v mojom srdci, dedko, žiješ navždy.
Aj keď tu nie si, v našich srdciach si navždy.
Ale odvtedy, čo si odišiel,
svet už nie je rovnaký.
Každé ráno je tichšie,
každý deň dlhší
a noc... tá bolí najviac.
Smútim za tebou, dedko,
tak veľmi, že to niekedy až dusí.
Neviem bez teba žiť,
učím sa dýchať, no nejde to ľahko.
Bolo by to jednoduché,
keby si tu ešte bol,

keby som mohla cítiť tvoje ruky,
keby som mohla počuť tvoje:
„Neboj sa, všetko bude dobré.“
Stále čakám, že vojdeš do dverí,
že sa usmeješ tým tichým úsmevom,
čo vždy vedel upokojiť aj búrku v duši.
Ale namiesto toho je len prázdno
a ja hľadím na tvoju fotografiu,
akoby si z nej mohol vyjsť aspoň na chvíľu.
Spomínam na staré časy,
na tie letá u nás na dvore,
na vôňu čerstvo pokosenej trávy,
na tvoj smiech, čo sa niesol vzduchom.
Nikdy by som si nepomyslela,
že príde deň, keď ťa tu nebude.
Že tie jednoduché chvíle, čo som brala ako samozrejmosť,
budú raz tie, po ktorých budem túžiť najviac.
Každý deň ťa hľadám v maličkostiach –
v oblohe, v piesni vtákov,
v šume stromov, v tichu po daždi.
A keď zapadá slnko,
vždy si predstavím, že si tam,
že sa na mňa pozeráš zhora
a strážiš ma, ako kedysi.
Keby som mohla, vrátila by som čas.
Objala by som ťa pevnejšie,
povedala ti všetko, čo som nestihla,
všetky „ďakujem“ a „lúbim ťa“,
ktoré som nechala nevypovedané.
Dedko, tak veľmi mi chýbaš.
Bez teba je svet tichší,
srdce ťažšie, duša prázdnejšia.

*Ale aj keď nie si tu,
viem, že si so mnou
v mojich spomienkach, v mojom srdci,
v každom nádychu, v každej slze,
v každom úsmeve, čo ešte nájdem silu dať.
A keď raz prídem za tebou,
verím, že sa znovu stretneme,
že sa usmeješ a povieš:
„No vidíš, moja malá, ja som ťa nikdy neopustil. Čakal som tu
a strážil ťa ako anjel strážny.“
Môj dedko ma chcel raz viesť k oltáru
ako nevestu, so šťastím v očiach.
Vždy hovoril, že to bude jeho veľký deň,
že ma odovzdá so slzami hrdosti.
Ale nestihol to...
Osud bol rýchlejší, než sme čakali.
A tak, keď raz pôjdem tou cestou sama,
viem, že pôjdeš so mnou –
neviditeľný, no navždy v mojom srdci.*

3. miesto

Sofia Mária Danielovičová: v chemických sklíčkach

*hľadám kryštály soli
zabudnutý prach sypem na učebnice
zamrza
slzy z pipety chladnú
zošity sa lepia k lavici
niečo sa deje
svetlo za oknami sa stráca skôr
ako odznie zvonenie
listy dospievali svoju pieseň*

pozorujem bielu omietku
čo padá zo strechy školy
ľudí snívajúcich o darčekom
čosi praská
je to rýchle a nečakané
lámem cukrové sklo laboratória
chcem si odopnúť obojok z chemických vzorcov
utekám pod jedľu
možno mi ona dopraje
aspoň tú sklenenú banku
čo musím vrátiť
dnešnému dňu

3. miesto

Natália Šprochová: Príbehy

kvapky

bubnujú o môj dáždňik
hrajú do rytmu
zhodujú sa s mojimi krokmi
keď zrýchlim
snažia sa naladiť na správnu tóninu
počujem Mozartovu symfóniu
unáša ma smerom do neznáma
do sveta hudby
zrazu hlasný koncert
tiahne do stratena
zanechal po sebe vlhký vánok
spomienku
jemne sa zráža s mojou tvárou
kráčam
s vodou v topánkach
krajina

v ktorej sa nespí
aj keď je zhasnuté
mäkké kreslo
sny sa menia na realitu
iba keď zatvoríš oči
zostanú príbehy
ktoré nezaniknú
odložené na poličke
pokryté prachom
čakajú na odkliatie
na poslednej strane

už sa to blíži

zima sa opiera do okna
vzduch pichá do líc
no aj tak sa nechceš skryť
v celom tele ti koluje radosť
ruky vystieraš za vločkami
pod nohami ti škripe chodník
nachádzaš v ňom príbehy ľudí

3. miesto

Maxim Jozef Písarčík: Obrazy v mojej hlave

nechala si ma tu
bez priestoru na otázky
obrazy v mojej hlave zošediveli
prídeš si po mňa
upraceš starosti
rozbalíš pocity
skrotíš ako
odfúkneš si vlasy z čela
pohladiš ma
v toľkom svetle
je ľahké čítať odkazy
aj tak ti nerozumiem
známe ostrovčeky
na tvojom tele
sa vzdávajú
obrazy v mojej hlave
získavajú
ostré kontúry
rozletím sa
na 16 kúskov
niekde v твоjich očiach
sa vidím
rozmýšľam
či ťa zastaviť
lietaš v mojej hlave
a ja ako žobrák
s hlavou sklonenou
sklenený
pristaneš na mojom líci

*kvapka z rosy ťa odveje
spolu so samotou
zatváram klavír*

stratený

*odvahu odložím do poličky
zatvorím ju na dobu neurčitú
sledujem ako plávaš
v mojej hlave
vysnívané rána
plávajú tam niekde s tebou
zaliali ich prílivové dažde
bez tvojej prítomnosti
neviem vymazať to
čo som už povedal*

Čestné uznanie

Porotu zaujal aj text **Adely Dobrovodskej: Navždy (spolu)**, ktorý získal **čestné uznanie**. Celý príspevok si môžete prečítať po naskenovaní QR kódu.

Čestné uznania + Cena verejnosti

Porotu zaujali aj texty **Karolíny Kožuškovej: Strážny anjel**, **Adama Makuka: Mucha!** a **Nely Šimorovej: Perla**, ktoré získali **čestné uznania a cenu verejnosti**. Príspevky si môžete prečítať po naskenovaní QR kódu.

3. kategória – próza

2. stupeň ZŠ

1. miesto + Absolútny víťaz

Ľudmila Tobiášová: Najlepšia kamarátka

Stojiš pred zrkadlom a dívaš sa na seba. V hlave ti ide len jedno: „*Si tučná, si tučná, si tučná.*“ Obzeráš si svoje telo. Ovisajúce brucho, veľký zadok, široké boky a stehná ako nákladné lode. Cítiš sa ako veľryba, no namiesto toho, aby si plávala v mori, kde nikoho tvoj vzhľad netrápi, si tu.

Musíš chodiť do školy, do obchodov a na krúžky, kde ťa vidia ľudia. Cítiš na sebe ich pohľady. Niektoré sú opovrhujúce, akoby si tí ľudia hovorili: „*Ako si taká obluda dovoľí ukazovať sa v spoločnosti?*“ Iné sú ľútostivé, tie neznášaš najviac. Nakoniec sú také, ktoré aj keď sa tvária, že tvoju nadváhu nevnímajú, len čo sa otočíš, obzerajú si ťa a v duchu ťa odsudzujú. Po líci ti stečie slza. A ďalšia. Teplý vodopád slaných slz sa ti spustí z očí, ani nevieš ako. Snažíš sa prestať plakať, ale nejde to. Ako to, že ostatné spolužiačky sú také pekné? S takou dokonalou postavou? A prečo si práve ty tá tučná?

Ako je to, dočerta, možné, že zo všetkých dievčat máš práve ty nadváhu? Máš minimálne o desať kíl viac. Zrazu si uvedomíš, že celý čas sa len porovnávaš a ľutuješ. Stále sa iba prizeraš. V škole na iné ženy, doma na svoj odraz v zrkadle, v noci nariekaš. A aký to má zmysel? Utrieš si oči a nos do rukáva. Nie, nenecháš to len tak! Na internete je predsa kopec tipov, receptov a cvikov, ktoré ti možno pomôžu zhodiť zopár kíl.

Na večeru ti mama nachystá to, čo zvyčajne. Dva veľké krajce chleba, hrubá vrstva masla, saláma a syr. Nemo pozeráš do taniera. Ako to, že si si doteraz neuvedomila, koľko to má kalórií? Rodičia si ťa nevšímajú, tak vezmeš tanier so slovami: „*Navečeriam sa v izbe.*“ Namiesto toho však mieriš do záchoda a večeru splachuješ. V žalúdku ti škvrka od hladu, ale vieš, že to musíš vydržať. Na internete písali, že ak je človek veľmi hladný, má sa napiť vody. Hltavo piješ priamo z kohútika. Trochu to pomohlo. Na druhý deň nezješ raňajky. V jedálni odnesieš celú porciu rovno k okienku. Kuchárka na teba síce nevraživo zazerá, ale za peknú figúru to stojí. Takto to pokračuje ďalej. Množstvo jedla, ktoré máš zjesť, minimalizuješ, ako sa dá. Vynechávaš večere, na raňajky a obed zješ len niečo malé. Namiesto sedenia pri telke sleduješ na sociálnych sieťach chudučké dievčatá, diéty a posilňovacie metódy. Prečo aj to neskúsiť? Vyberáš karimatku a skúšaš urobiť pár brušákov. „*Tučná, tučná, tučná!*“ skanduje tvoj mozog do rytmu cvičenia.

Už po piatich opakovaníach si zadýchaná a brušné svaly ťa bolia. Ak tam nejaké vôbec sú. Prekonávaš sa a cvičíš ďalej. Po cvikoch na brucho nasledujú drepy, kliky a výpady. „*Si škaredá a tučná,*“ otravuje hlas. Staviaš sa na váhu.

Hypnotizuješ stúpajúce čísla, oči sa ti zalejú slzami. Musí sa to zmeniť! A ja sa mení. Tvojou prioritou sa stáva vzhľad. Obmedzuješ sa v jedle, veľa cvičíš, opakovane sa vážiš a obzeráš sa v zrkadle. Ľudia po tebe začnú pokukovať.

Spolužiačky sa vypytujú, ako je možné, že si tak rýchlo schudla. Vždy to uhráš blbou výhovorkou. Nechceš priznať svoje metódy. Vieš, že ľudia by to začali riešiť. Aj chlapani ťa berú akosi vážnejšie, telocvikárka tiež chváli tvoju zmenu. Berieš to ako podporu a snažíš sa ešte viac. Konečne sa niečo mení k lepšiemu! Posilňuješ dvakrát toľko, neješ takmer vôbec. Akonáhle zješ väčšiu porciu, dvíha sa ti žalúdok a hrdlo ti sťahuje. „*Prečo si to zjedla? Teraz budeš zase tučná ako kamión. Hlúpa, tučná obluda!*“ opakuje hlások v hlave. Vyčítaš si prešlap, zatváraš sa v izbe a opäť cvičíš. Čísla na váhe klesajú, no zdá sa ti, že stále máš veľa kíľ. Musí to ísť rýchlejšie. Spolužiaci si začínajú o tebe šepkať. Keď prejdeš po chodbe, začuješ slová ako anorexia, psychiatria a bulimička. Sprostosti! Veď sa len o seba dobre staráš. Okolie si začína o teba robiť obavy, niekdajší obdiv v ich pohľadoch sa mení na obavy. Je to zbytočné, veď si v úplnom poriadku.

Zvoní na chémiu. Píšete písomku. Od rána ťa bolí hlava a lieky nepomáhajú. Zdá sa ti to, alebo v škole vypli kúrenie? Je tu akosi chladno. Nie, radiátor hreje. Pritiahneš si k telu mikinu a pozrieš späť do testu. *Ak hydroxid vápenatý zreaguje s vodíkom...* čítaš zadanie zas a zas. Slová nedávajú zmysel. Odpovede sú ti neznáme. Tvoj mozog si ide svoje: „*Tučná, obézna, gigantická...*“ Reťaz prídavných mien, ktoré komentujú tvoju váhu. Zrazu sa ti zatočí hlava a hrdlo ti stiahne. Rozbehneš sa na záchody a obsah svojho žalúdka vyvrátiš. Len žlč. Dalo sa to čakať, keďže si nič nejedla už druhý deň. Spustíš sa popri stene kabínky na zem a zhlboka dýchaš. V hlave máš kolotoč. Prečo sa to deje? Na hodinách sa nevieš sústrediť. Všetko, o čom dokážeš premýšľať, je tvoja váha. Večer v posteli plačeš, aj keď nemáš dôvod na žiaľ. Celé dni sú akési pochmúrne a zvláštne. Akoby nad teba sadla hmla. Najradšej by si celý čas plakala. Najradšej by si úplne zmizla, akoby si nikdy neexistovala. Pritom vyzeráš oveľa lepšie, ako kedysi a to si predsa chcela.

Ráno sa zobudíš ešte za tmy a zistíš, že ti je zima, aj keď okno je zavreté, na nohách máš hrubé ponožky a perinu vytiahnutú až po bradu.

Vstávaš z postele, urobíš pár cvikov, zväžiš sa a napiješ sa vody. Číslo na váhe prepíšeš do tajného zošita a porovnávaš údaje s predošlými dňami. Posledné dni je to tvoja rutina. Triaška však neprestáva. Ideš teda do sprchy a púšťaš na seba horúcu vodu. Rozčesávaš zauzlené mokré vlasy. Zdá sa ti, že sú príliš riedke. V kefe sa ich zachytilo viac, ako zvyčajne. „*Len sa ti to zdá,*“ nahováraš si a odkladáš kefu. Stojíš nahá pred zrkadlom a obzeráš si svoje telo. Pohľad na plochejšie brucho a menší zadok ťa prinúti usmiať sa. Stehná

máš však stále príliš široké a na rukách je tiež priveľa tuku. Prehodiš cez seba uterák a chceš vyjsť z kúpeľne, keď sa ti zatočí hlava. Cítiš, ako strácas pôdu pod nohami a približuješ sa k zemi.

A potom tma.

Tma a ticho.

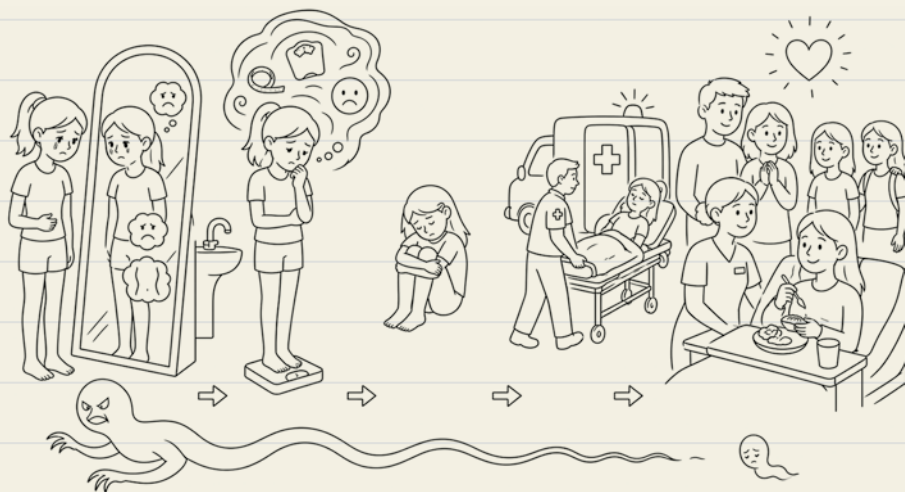
Obzeráš sa, no vidíš len temnotu. Celú ťa zahalila, stiahla ťa do svojich hlbín. Nevieš identifikovať, či stojíš, či sedíš. V hlave máš milión otázok. „Kde to som? Som mŕtva? Vyzerá takto smrť?“ Zrazu si uvedomíš, že toto je to, čo si si priala. Nikto ti neradí, ako máš cvičiť a čo máš jesť. Dokonca aj ten otravný hlas sa z tvojej hlavy vyparil. Prečo sa teda necítiš dobre? Práve naopak, cítiš len úzkosť a stiesnenosť.

Hmla temna ťa obklúčila, nedovoľuje ti hýbať sa. Takže takto to bude už navždy? V duchu si nadávaš, že si za to môžeš sama, keď si od seba všetkých odohnala, keď si vo svojej duši pestovala temnotu. Ale predsa... Naozaj si to chcela takto? Si zmätená, aj keď si na pokojnom mieste. Jediná slobodne pohybujúca sa vec sú tvoje myšlienky, ktoré ťa dusia. Máš pocit, že sa zblázniš. Chceš sa rozplakať. Zakričať z plných pľúc. Rozbehnúť sa preč odtiaľto. Čokoľvek, čo by prehlušilo to ohlušujúce ticho, prázdno a tok твоjich myšlienok. „Podajte mi infúziu!“ ozve sa z diaľky nečakane.

„Rýchlo, nasadte jej masku!“

„Aký má tep?“ pridávajú sa zreteľnejšie hlasy.

Počuješ aj plač. A nejaký ostrý zvuk, ktorý ti pili uši. Zacítiš pod sebou niečo tvrdé. Pravdepodobne na niečom ležíš. Nieкто ti niečo nasadil na ruku. Zazrieš prvé záblesky svetla. Oslepia ťa, no postupne rozoznávaš tvary, far-

by a ľudí v okolí. Nad tebou sa skláňajú cudzí ľudia v záchranárskom oblečení. V rohu sedia tvoji nariekajúci rodičia. Všetko sa s tebou kýve. Napne ťa. Iba žlč. Si v sanitke. To preto je celý priestor okolo teba ako na vode. Prečo si v sanitke? Nechceš tu byť, veď si zdravá. Z neznámeho dôvodu ti začnú stekať po líkach vodopády slz. Sanitárka ti pichne akúsi injekciu a o chvíľu cítiš, ako ti oťažievajú viečka a upadáš do spánku. Kiežby trval až naveky.

O dva týždne...

„No tak, zjedzte to! Alebo vás mám nakrmiť?“ zvýši Lenka hlas. Obyčajne je milá, ale keď vymýšľaš s jedlom, vie sa napajediť. Prevrátiš oči. Vieš, že táto bitka je vopred prehratá. Tie sestričky vedia byť panovačné! Uchlipneš si teda z detskej kávy a odhryzneš z vianočky. Lenka sa usmeje, spokojná so svojim úspechom.

Vlastne si celkom rada, že ťa núti jesť, lebo ty vieš, že sama by si zjedla o trištvrtinu menej. A pritom ešte zďaleka neprijímaš toľko potravy, čo normálny človek. Doktor vraví, že na zmenu treba ísť pomaly. Keď si sa prebrala, vysvetlil ti, čo sa stalo a opísal biologické procesy v tele, ktoré nastanú pri nerovnováhe príjmu potravy a vydávania sily.

Je to strašidelné. Keď si si uvedomila, čo sa s tebou dialo, rozplakala si sa. Plakala si dlho. Dostaneš sa z toho. Aj keď stále máš problém prijať sa taká, aká si, vieš, že to potrvá nejaký čas a raz sa to hádam podarí. Uvedomiš si, že všetci tí ľudia mali pravdu. Uvedomiš si, ako im na tebe záleží. Všetci ťa prišli do nemocnice navštíviť. Rodina. Učítelia. Suseda z horného. Každý spolužiak. Si im neskutočne vďačná, lebo počas *toho* obdobia si ich všetkých od seba odvrhla. Aj svoje najlepšie kamarátky, ktoré sa o teba báli. No vtedy bol tvou najlepšou kamarátkou niekto iný. Niekto, kto ťa chcel stiahnuť do svojej priepasti. Niekto, kto chcel, aby si sa stala ďalšou obeťou sebanenávisti. Niekto, kto okrem teba ublížil mnohým ľuďom. Niekto podlý a nenásytný...

Anorexia

2. miesto

Nela Najdeková: Neviditeľné dievča

Niektoré príbehy znejú ako rozprávky, ale sú skutočné. A presne taký je aj tento príbeh.

V našom meste žilo dievča, ktoré nikdy nikto nevidel. A nie preto, že by sa schovávala. Bola neviditeľná. Naučila sa pohybovať v tieni a chodiť na miesta, kam nikto nechodí, aby ju niekto omylom neudrel. Ako rásť, zvykla si, že svet okolo nej je plný pohľadov, ktoré prechádzajú cez ňu. Rodičia síce vi-

deli jej veľké detské oči aj jemné vlasy, ale akonáhle opustila bezpečie svojho domova, začala sa strácať ako zapadajúce slnko za obzorom.

V škole sedela v poslednej lavici a dúfala, že si nikto nesadne na jej stoličku. Pani učiteľka často počula v triede šušťanie papiera alebo zvuk otvárania fľaše, ale nikdy nevidela, kto to robí.

Keď sa pozerala na dievčatá v jej triede, cítila sa ako pokrčená stránka v novej knihe. Často sedávala na okraji postele a jedinú, čo cítila, bola samota, ktorá sa jej zarývala pod kožu. Aj keď mala rodičov, ktorí ju nadovšetko ľúbili a starali sa o ňu, mala pocit, že nikoho nezaujíma. Najťažšie pre ňu bolo nie to, že bola neviditeľná, ale to, že sa tak aj cítila. Keď sa jej podarilo správne napísať úlohu alebo dobre vypočítať príklad, priala si, aby to niekto videl. Aby ju niekto videl. Aby ju pochválil, aby jej povedal, že nie je zbytočná. Pretože presne tak sa cítila. Zbytočná, nezaujímavá, neviditeľná.

Jedného dňa na hodine literatúry sa pani učiteľka opýtala otázku, na ktorú dievča poznalo odpoveď. Tichý hlások v jej hlave sa ozval: *Prihlás sa. Veď to vieš. Skús to.* Pomaly a neisto začala zdvíhať ruku, i keď vedela, že je to celkom zbytočné.

Vtom sa spolužiačka, ktorá sedela pred ňou otočila, akoby za sebou niečo cítila: „Č...č...čo to je?”

Večer sa ešte dlho prevaľovala v posteli. Myslela na to, čo sa stalo na hodine literatúry. Spolužiačka síce videla iba záblesk, ale aj to je niečo. Premýšľala, čo to spôsobilo. Ako je možné, že nemožné sa stalo skutočným? Keď zaspávala, pocítila nádej. Nádej, že môže byť viditeľná. Nádej, že ju ľudia prijímú medzi seba.

Na druhý deň, keď si cez veľkú prestávku chcela, ako každý deň, sadnúť do kúta v miestnosti, začula krik. Vonku na dvore videla, ako starší chlapec drží mladšieho žiaka a jeho spolužiak čosi hľadá v jeho taške. Podľa toho, ako sa mladší chlapec hádzal, usúdila, že mu to nie je po vôli. Okolo nich bolo množstvo žiakov, ale nikto z nich nevyzeral, že by sa chystal chlapcovi pomôcť. Sledovala, ako päst agresora narazila do tváre malého chlapca. Zavrela oči. To s tým naozaj nikto nič neurobí? Urobila krok dopredu. Nemôže to takto nechať. Keď vyšla von, jej nohy sa odmietali pohnúť. Úzkosť, ktorú cítila pri pomyslení, že sa bude s niekým rozprávať, sa predrala na povrch. Stres jej zvieral pľúca ako obrovská ľadová ruka. Nohy akoby jej primrzli k zemi. Nech sa snažila akokoľvek, nedokázala sa pohnúť. V hlave sa jej opäť ozval ten slabý hlások: *Dokážeš to. Musíš mu pomôcť! Nemôžeš dovoliť, aby im to prešlo!* Nádych. Výdych. Nádych. Výdych. Nádych. Musí to skúsiť. Musí tomu chlapcovi pomôcť!

„Hej!” skríkla a hlas sa jej nezatriasol. Chlapec, ktorý sa hrabal v taške, zdvihol hlavu. V očiach sa mu zračilo prekvapenie.

„Čo chceš?” nahnevane odvrkol agresor. Potlačila prekvapený výkrik, ktorý sa jej dral na pery. *Videl ju! On ju videl!*

„Nechaj ho na pokoji!” zakričala. Chlapcovi sa z hrdla vydral škripavý smiech, ktorý sa však neodrážal v jeho očiach. Dievčaťu naskočili zimomriavky, ale odmietala cúvnuť.

Odzrazu sa spoza nej ozvalo: „Áno, nechaj ho na pokoji!” Ten hlas patrila jej spolužiakovi. Agresorovi zamrzol úsmev na perách. Jeho pomocník, ktorý držal obeť, vydesene kmital očami medzi ňou a svojím kamarátom.

„Pustite ho!” skríklo dievča z nižšieho ročníka.

„Prestaňte s tým!” pridali sa ďalší. A ďalší. A ďalší. Na dvore sa zhromaždil celý zástup žiakov. Všetci pokrikovali na chalanov, ktorí ešte pred chvíľou s takou ľahkosťou ubližovali slabšiemu chlapcovi. Teraz však cez celý dvor utekali do budovy a svoju obeť nechali ďaleko za sebou. Malý chlapec si rukávom mikiny utieral krv aj slzy, ktoré mu stekali po tvári.

Potom svoj usulzený pohľad obrátil k dievčaťu: „Ď...ď... ďak... ďakujem.” V jej vnútri sa rozliat príjemný pocit. Nie z toho, že ju ostatní videli, ale z toho, že pomohla niekomu, kto bol v tej chvíli pre okolie *neviditeľný*.

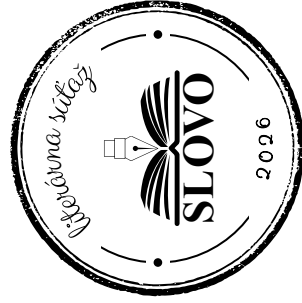
Neskôr, keď už bola doma premýšľala, čo sa zmenilo. Prečo sa na chvíľu stala viditeľnou? Nech sa snažila akokoľvek, nevedela prísť na to, čo to spôsobilo. Rozhodla sa, že to nenechá len tak. Musí to zistiť. A to hneď teraz. Postavila sa. Ak existuje možnosť, že ju ľudia začnú vidieť, musí ju využiť. Vyšla von. Vystrela chrbát. Zdvihla hlavu. Krok mala pevný. Ruky sa jej netriasli. Keď prechádzala okolo ľudí, nesklonila hlavu. Oproti nej kráčal chlapec. Spoznala v ňom svojho bývalého spolužiaka. Jeho pohľad sa na nej zastavil na dlhšiu chvíľu, ako bola zvyknutá.

Otočila sa na päte: „Počkaj! Ty... ty ma vidíš?” Chlapec sa zastavil a v tvári sa mu zračila nechápavosť.

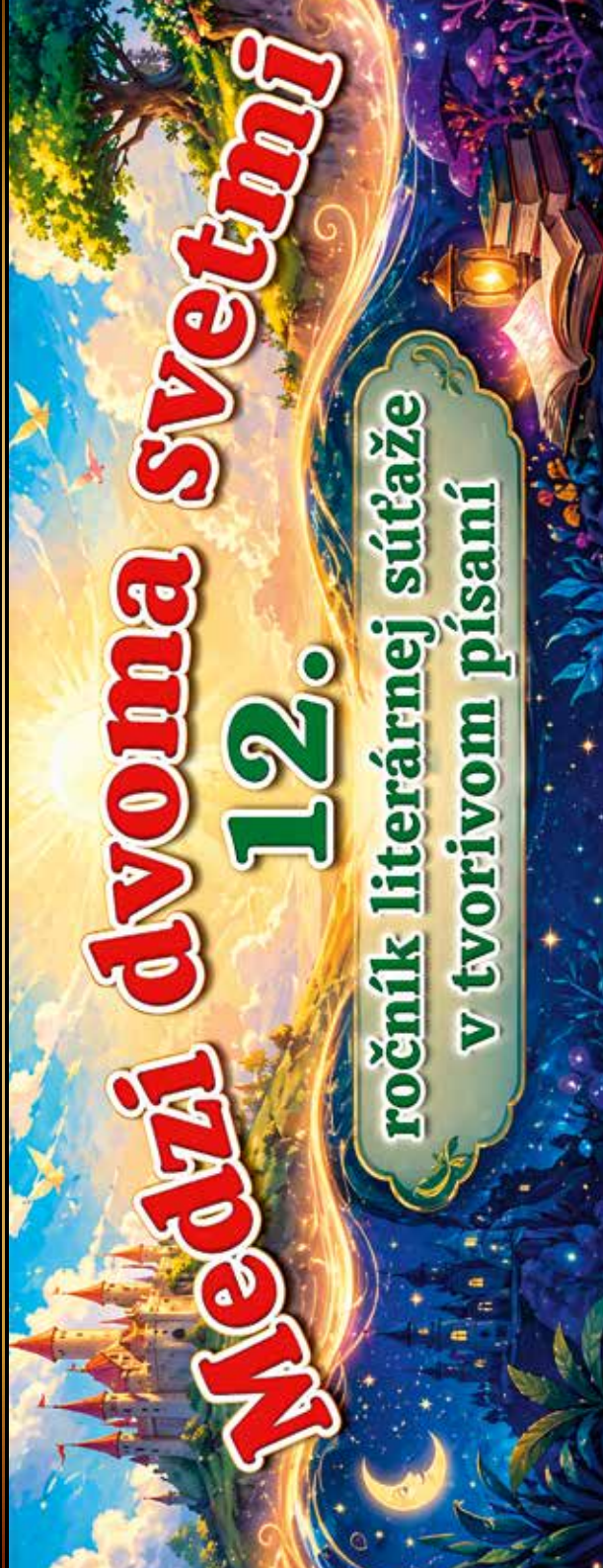
„Prosím?” nechápal chlapec.

Dievčaťu sa na tvári rozliat úsmev. „Prepáč. Asi som si ťa s niekým pomýlila,” odpovedala, ale nedokázala skryť radosť, ktorú cítila vo svojom vnútri. A vtedy to pochopila. Pochopila, že sa stala viditeľnou, pretože si konečne verila. Stala sa viditeľnou, pretože v sebe našla dlho schovávané sebedovetomie. Stala sa viditeľnou, pretože sa začala milovať.

V našom meste žilo dievča, ktoré nikdy nikto nevidel. Ale dnes... je to inak.

SLOVO

Medzi dvoma svetmi
12.

ročník literárnej súťaže
v tvorivom písaní

SLOVO 2026

PRAVIDLÁ SÚŤAŽE

Téma a termín: ľubovoľná, zaslaná do 31. decembra 2026 (Každoročné motto súťaže slúži len na inšpiráciu.)

Rozsah: maximálne 5 normostrán / 9000 znakov (vrátane medzier)

Žáner: báseň, poviedka, (rozprávka, beletrizovaný životopis)
(Žiaci 1. stupňa ZŠ majú ľubovoľný výber žánru – okrem komixu.)

Kategória: Podľa veku – poézia a próza

Diela získavajúce **Cenu poroty** a **Cenu verejnosti** budú zverejnené v zborníku SLOVO.

Prihlasovanie do súťaže je možné vždy od 15. októbra.

Viac informácií a prihlasovací formulár nájdete na **www.orbispictus.sk**

3. miesto

Lea Mésárošová: Pomocná ruka

Bolo ráno. Aj dnes som vedela, čo ma čaká. Vstala som a odviekla sa do kuchyne. Bolo päť hodín, a tak som čakala, že nebudem sama.

No v kuchyni nikto nebol. Aké šťastie...

Stôl bol ako vždy plný neporiadku. Upratala som. Na stole ležal zoznam. Píše ho mama predtým, než odíde. Písmo je trochu krivé, ešte na ňu pôsobí alkohol. Zoznam obsahoval to, čo vždy: alkohol a cigarety. Keď som sa vychystala a prišla k obchodu, vedela som, že aj dnes budem meškať do školy. Preto som vošla, vzala to, čo som potrebovala a ponáhľala som sa k pokladni.

„A čia si ty?”

Potichu som odpovedala: „Vargová.” A ona sa do mňa hneď pustila, že som sa jej zdala nejaká povedomá a že nie som plnoletá. A potom ma vyhnala.

Mama sa bude veľmi hnevať.

Bývame v obci Dudince, ktorá má tisíc aj čosi obyvateľov. Každý sa tu pozná s každým. A keď som sa už zmienila, kde bývam, mala by som sa aj predstaviť. Volám sa Eva Vargová, mám 14 a chodím na základku.

Keď som prišla do areálu školy, bolo presne 8:30. Prezula som sa a bežala do triedy. Prvú hodinu sme mali s neprijemnou triednou učiteľkou. Pred triedou som zastala, zaklopala a vstúpila som.

„Dobrý deň, prepáčte, že meškám.” Učiteľka po mne fľochla pohľadom.

„To si piš, že ti to neprepáčim! Bola si u reumatológa? U otorinolaryngológa?” vyratúvala moje ospravedlnenky.

„Kde si bola?”

Snažila som sa znieť neisto: „U psychologičky, nechcela som to povedať. Je to trápne.” Ema sa ozvala: „Vidíte? Ona je fakt šibnutá!” A všetci sa zasmiali. Emu nenávidím odkedy je svet svetom.

Učiteľka si vzdychla a poslala ma sadnúť si vedľa Nikolasa. Snažila sa som sa sústrediť na hodinu, ale keď sedím s Nikolasom? Nikolas je vysoký, má hnedé vlasy a oči, pekný úsmev a je priateľský. Je jednoducho úžasný, dokonalý, skvelý... Som doňho beznádejne zaľúbená. Občas si predstavujem, aké by to bolo, keby sme spolu chodili. Lenže on chodí s Emou a navyše preňho vôbec nie som dosť dobrá. Som skaderuka-skadenoha s hnedými vlasmi ako slama a s dlhou tvárou.

Ani neviem ako a je veľká prestávka. Sedím, žujem suchý rožok. Bol celou mojou desiata. Naraz sa predo mňa postavili tri kráľovné triedy – Klára, Miša a Ema.

„Počuj, daj mi desiatu,“ uškrnula sa. Zrazu sa zháčila, keď videla, čo jem.

„No, radšej nie...Musíš byť vychudnutá, to mi je ľúto,“ povedala s nevinným výrazom. Potom sa pozrela na svoje priateľky a nahlas sa rozosmiala.

„Ach, vôbec mi to nie je ľúto,“ povedala, keď sa dosmiala. „V tom ústave ti dávali lepšiu stravu, však? No, veď si tam aj mohla zostať, nechýbala by si...“

„Ani tebe by ústav neuškodil,“ povedala som potichu.

No Eme to neušlo a skríkla: „Čo si o sebe myslíš?! Že si múdrejšia ako ktokoľvek iný?! To asi ťažko, krava! Za toto bude trest!“

V momente ma jej dve päťlízачky chytili za plecía. Čakala som to najhoršie – a aj sa stalo. Ema vzala moju tašku a všetko mi z nej vysypala na stôl. No to nebolo najhoršie.

Ona sa v tých veciach začala prehrabovať.

„Čo je toto? Ach, len smeti,“ uškrnula sa a roztrhala papier s úlohou. A takto sa bavila, až kým sa nedostala k...môjmu denníku.

Bol v ňom napísaný každý detail o Eme, jej kamoškách, mame a o Nikola-sovi. Ak to prečíta nahlas, viem, že to bude bolieť.

„A toto je čo? Denník?“ chcela ho otvoriť, keď tu jej z tváre zmizol úškrn a nahradil ho jej nevinný úsmev.

„Niko...“ Pochopila som jej náhlu zmenu nálady. *Keď je tu Nikolas, tak si krotká ako baránok*, pomyslela som si.

„Čo tu robíš? Pamätáš si, čo som hovoril?“ Nikolas už stál rovno predomnou pri Eme. „Áno, viem, čo si mi hovoril, ale...“

„Žiadne ale. A ak s tým neprestaneš, odchádzam.“

Ema vytreštila oči.

„To by si neurobil.“ Nikolas sa trpkou usmial.

„Ale áno...urobil. Nechaj ju.“ Zazvonilo.

„Choďte preč,“ Ema kývla rukou na svoje priateľky a odišli. Ja som si rýchlo zbalila veci, nachystala sa a bola šťastná, že som prežila bez ujmy. Veľmi dobre som vedela, čo by sa stalo, keby Nikolas nezakročil.

„Ďakujem,“ zašepkala som.

Nikolas sa usmial a povedal: „Rado sa stalo. Si v pohode, Eva?“ Prekvapilo ma, že sa pýta. Tak som povedala len: „Áno.“

Zrazu bola obedová prestávka. Hneď som bežala na obed – bolo to jediné teplé jedlo dňa. Ako vždy som sedela sama, rýchlo som zjedla a chystala sa odísť, aby som mohla vybaviť mamin nákup. Keď som si hodila batoh na plecía, všimla som si papierik s mojím menom. Opatrne som ho zdvihla obávajúc sa, že je od Emy.

Nie. Bol od niekoho iného.

Bol od Nikolasa. Stálo tam: *Eva, chcem sa s tebou stretnúť. Po obede za jedáleňou? Nikolas.*

Takmer som vyskočila od radosti. Chce sa stretnúť! A so mnou! Odkráčala som za jedáleň. Nik tam nebol. Čakala som asi desať minút, keď som už chcela odísť, no naraz ma niekto schytil za ruky a mne bolo jasné, že som padla do pasce.

„Ale, ale... Čakáš Nikolasa? Ten nepríde, no nemaj strach. Som tu ja,” povedala Ema. Miša mi zhodila tašku a Ema mi niečo ukázala. Môj denník...

„Toto som našla. Nebolo tam meno, tak som si to prečítala, aby som vedela, koho to je. No a keď som to zistila, nevedela som prestať. Má to...zaujímavý obsah. Poďme si to prečítať...” odkašľala si a začala čítať.

„*Milý denník, dnes som sa rozhodla. Som do Nikolasa zaľúbená.* To je zaujímavé. A teraz posledný zápis. *Dnes ma Nikolas zachránil pred Emou. Je možné, že sa mu páčim?*” Zaklapla denník a udrela ma ním po hlave.

„Myslíš, že by si sa mu mohla páčiť?! Ty?! Aká smiešna predstava!” Znova ma ním udrela. Potom šeptom dodala: „Teraz budeš dobre počúvať. Na Nikolasa sa už nikdy ani len nepozrieš, jasné!”

Rýchlo som prikývla. V okamihu ma vzala za plecía a začala mnou triasť. Jej dve spoločníčky ma pustili a Ema ma sotila o stenu jedálne. Naraz mi silno udrela hlavu do steny. Robila to znova a znova. Keď to urobila tretikrát, klesla som na zem. Ema do mňa ešte niekoľkokrát kopla a potom odišli. Ja som sa ponorila do tmavých snov bezvedomia.

Keď som sa prebrala, bola už tma. Opatrne som vstala a ani neviem ako som sa doterigala domov. V kuchynskom okne sa svietilo. Mama bola doma... Vošla som do kuchyne.

„Kde je nákup?!” zvrieskla mama.

„Predavačka zistila, že nemám 18 a nepredala mi to, ale...”

„Žiadne ale! Mala si mi to doniesť, ty krava! Kde si bola tak dlho? A čo to máš na hlave?” „Len som sa s niekým pohádala, ale to nič nie je, to sa zahojí,” vysvetlila som okľukou. „Si slabá, keď sa takto strápňuješ. Takto som ťa nevychovala! Ak sa neprestaneš vzdávať, tak dostaneš!”

Takéto vyhrážky boli normálne.

„Nevzdávam sa, ja...” nedopovedala som, lebo moja mama sa znenazdajky pri mne zjavila a dala mi facku. Poriadne silnú. Urobila to asi 5-krát, potom ma odtiahla na chodbu a sotila ma von do zimy, bol totiž november.

„Nechcem ťa tu vidieť!” zabuchla dvere. Ja som ležala na studenej zemi len v ľahkom oblečení. Vstala som a odvliekla sa preč. Prešla som do neďale-

kého parku, kde som zbadala mužskú postavu. Bola som otrasená a nevedela si spomenúť na sebaobranu. On sa stále približoval a ja som vedela, že je zle. Chcela som ujsť, no zrazu ma schmatla za rameno čiasi ruka a už známy hlas sa spýtal: „Eva?”

„Nikolas? Čo tu robíš?” spýtala som sa zmätene. „Išiel som sa prejsť. A ty?”

„Ja? Ja som sa išla tiež prejsť,” habkala som.

„Áno? S krvou na hlave?” podotkol.

Zamyslela som sa. „Áno?” Nikolas pokrútil hlavou a súcitne sa usmial.

„Poď so mnou. Moji rodičia nie sú doma, išli na výročie do Talianska. Sú obaja zdravotníci, môžem sa ti na tú ranu pozrieť,” navrhol.

Tá predstava ma dosť lákala. A preto som ako v sne povedala: „Dobre, ideme!” Uškrnul sa a viedol ma k sebe domov.

Keď sme prišli, posadil ma a začal mi ošetrovať ranu. O 30 minút bol hotový a začal sa pýtať. „Kto ti to urobil? Ema?” Nemo som prikývla. „Povedz to učiteľke.”

„Nie som žalobaba,” zašepkala som. Stál za mnou, no spravil pár krokov a bol predo mnou. Dľaňou mi zdvihol tvár, aby sa na mňa mohol pozrieť. Skúmavo sa na mňa pozrel. Moja tvár bola bez výrazu. „Nebola by si žalobaba. Keď to povieš, pomôže to.”

„Nechcem pomoc! Zvládla som to včera a zvládnem to aj dnes! Nikto nič nechápe! Moja mama chodí domov v noci. No dnes prišla skôr. Áno, spravila mi to Ema. A keď som prišla domov, moja mama sa na mňa hnevala. Nedoniesla som nákup. Nakupujem pre ňu vždy pred školou, preto vždy meškám. Nahnevala som ju, a preto...ma vyfackala. Ale všetko je to len moja vina. Počuješ?! Ja...” nedopovedala som.

Podlomili sa mi kolenná, spadla som na zem. Z očí sa mi rinuli slzy. Cítila som sa ako malé decko. Náhle som sa ocitla v jeho náručí. To náručie patrilo Eme, nie mne. Tvár som si zaborila do jeho ramena, no náhle som pocítila nutkanie pozrieť sa na neho. To som aj spravila. Pozrel sa mi do očí a potom... ma pobožkal.

O rok neskôr...

Všetko sa začalo riešiť. Ema dostala 2 zo správania. Mama odišla. Nikto mi nepovedal kam. Rozprávam sa so psychologičkou o všetkom, čo sa stalo. Musím uznať, že Nikolas mal pravdu. Stačilo to len niekomu povedať. Občas chcem na všetky tie veci zabudnúť. No potom si spomeniem, že by som zabudla aj na to, aká som silná a čo všetko som zvládla.

Čestné uznania

Porotu zaujali aj texty **Laury Halamovej: Rozprávka o strážcovi zastavených minút**, **Petronely Paľovej Balangovej: Ticho, ktoré nás spojilo** a **Sergeja Holuba: Všetko zlé je na niečo dobré**, ktoré získali **čestné uznania**. Príspevky si môžete prečítať po naskenovaní QR kódu.

Čestné uznanie + Cena verejnosti

Porotu zaujal aj text **Dávida Capcara: Utajené tajomstvo**, ktorý získal **čestné uznanie a cenu verejnosti**. Celý príspevok si môžete prečítať po naskenovaní QR kódu.

4. kategória – poézia

Stredné školy

1. miesto + Cena verejnosti

Natália Točková: Kruh

som sklo

*píšeš doň očami
necítim pozorujem
ako dvere krákajú
a vrany plačú
ukradli svetlo
aby neboli lovené
teraz tichu platia daň
sú na mizine
predávajú perie
ale čas im zobral nebo
a zemi patrí
telo
posledného
vtáka*

dni zavesené na vešiaku

*kvapká zo mňa nostalgia
túžim
vrátiť včerajšiu hmlu
sladký smútok
miešam zmätok na dne pohára
prehlnem minulosť
chutí ako parfum
za ktorým som sa niekedy otáčala*

keď sme sa stretli

*pršalo lístie
vo vrecku som mala slnko
a v topánkach rieku
dal si mi sveter*

*upletený pod hviezdami
hľadal si ma na zemi
no ja som rozosievala dážď
posielala som ti po ňom želania
pomýlil si si ma s mesiacom
lebo som bledšia
ako tvoj sen
kruh
do ktorého si vošiel
bez dovolenia*

2. miesto

Sofia Kurňavková: Po stopách črepín

xxx
*urobiť sa či neurobiť ?
to je otázka
prelom pokušenia
k pseudo – uspokojeniu
a následnou sebanenávisťou
primiešame sebapoškodzovacie sklony
a hurá, nech žije
zúfalec na zemi!*

medová hostina
rozkoš na tanieri
drb
dáme si po ortieli
a môžeme ísť spať
s hmlou v hlave
lebo zas si vytvárame
zo života červenú izbu
a pádne myšlienky
miznú a miznú
a už len mechanicky
zahajuješ tú úbohú akciu
a na povrch nepoškodený
no vnútri ...
bez slov.

xxx

chcem vymeniť svoju
kožu za mužskú
to by vyriešilo
veľa hlavolamov
ktorých sa neviem zhostiť
kým som žena
neviem si to vysvetliť
muži sú iní,
keď držia cigaretu v ústach,
keď sa obliekajú,
keď nadávajú na skokotený
systém života
ešte aj keď štia
majú väčší šarm.
sú krajší, keď plačú,
vzácní,

lebo svet ich
mnoho karhal za slzy
a keď s nimi vyjdú
na jeho javisko –
je to potlesk.
keď spievajú
sú chutní
už len tým, že tam stoja
keď tancujú
sú objavom
lebo to je
tak sexi, keď chlap
vie tancovať
ešte aj v poézii by ma
natreli na chlieb,
lebo keď sa dievča
vyvracia na papier
celé, celučičké
to je iné ako chlapec
a to, ako ich neovládnu
pre nás vodopádové
záležitosti
fu
tak by som bola
chudobný študent
a keď povedia, lúbim ťa
padá nebo na zem
kým sú?
koniec koncov
problém nie je
v Tom, že nemám penis
ani v Tom, že mám

*v sebe diery
ale v Tom, že
v nič z toho
neverím.*

xxx

*prvá v puste krajine
kde oheň zožerie do tla les
tam som rodím
biela
nádejná
neverná sebe
trhá sa mi kôra
praskám
ale bez toho by
som nebola
breza
označovaná
minulosťou
začiatok a koniec
vytekám si z čiar
ale neumieram
ožívam
vidím bolesť, ktorú
som si skrývala na neskôr
vidím ju, stáť predo mnou
vidím ju stáť môj pokoj
vidím ju štáť všade vôkol
pomenovaná
sa ľahšie ratuje
miazga života
začiatok úvah nad bludnými ránami
a všetkými možnými zmenami,*

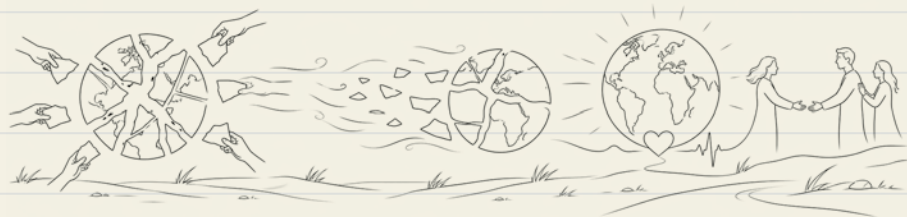
ktoré aj tak neprídu
lebo ich zavolám
a vzápätí zakričím:
„zabudla som“
mám tenkú kožu
takže možno mi vytečie
aj mozog
už aj srdce sa mi možno prelialo
cez telo
ale ja som
nevesta biednych pôd
vlastníčka búrlivých vôd
myšlienok
som už teraz
súca k pádu
vyzerám ako ohryzená ceruzka
čo mnou napíšeš ?
asi už len baladu
o mŕtvych vetvách
o čiernych dierach
o malých érach bieloby
lebo však som breza
tak som sa narodila
nádejne
to mi ostáva
a ešte hubové telo
dielo
veno
pleno
do ktorého hádžem
prerod
lebo som rezba

3. miesto

Adam Daniel Donoval: Prečo žijeme vo svete plnom nenávisťi a hnevu?

*Svet sa nám rozpadá na tisíc malých črepov,
každý si v dlani drží ten svoj kúsok skla.
Kráčame krajinou, čo zdá sa byť stepou,
kde nenávisť a hnev nám v srdciach vyrástla.*

*Prečo kým vietor v poli kvíli,
prečo sme stratili ten spoločný náš hlas?
V honbe za pravdou sme klamstvu uverili,
že cudzinec je nepriateľ a vrahom je zas čas.
Stačí len uznať, že tie črepy patria k sebe,
že obraz celý je viac než náš malý kus.
Hľadáme človeka v tom druhom i v sebe,
nech láska prebudí náš vyhasnutý pulz.*

Čestné uznania

Porotu zaujali aj texty **Huga Martina: Weltschmerz**, **Evy Proftovej: Tieň svetla** a **Timey Táborskej: Nečítaj...**, ktoré získali **čestné uznania**. Príspevky si môžete prečítať po naskenovaní QR kódu.

5. kategória – próza

Stredné školy

Emma Michelčíková: Konečná

Pocítil, že ho mama stisla ešte pevnejšie, nástupište bolo plné ľudí a ona ho nechcela stratiť. Nemal rád preplnené priestory. Dľaň jeho mamy bola na dotyk horúca a vlhká od potu aj napriek tomu, že bol január. Štvrtého, aby bol presný. Ešte chvíľu narážali do tiel ľudí, kabáty z nepravrej kožušiny sa mu nepríjemne obtierali o tvár. Týčili sa nad ním vysoké klenuté stropy, no on sa musel krčiť dolu, pri zemi, tam, kde boli všetci ostatní.

Mama ho priniesla k dverám vlaku, rozhovory okoloidúcich prerazil ostrý zvuk píšťalky sprievodcu. Vo dverách stála staršia usmievavá pani. Mama jej podala chlapca, nastúpila za ním a vytiahla hore aj kufor s vecami. Vzduch tu bol ešte vydýchanejší ako na stanici. Spotené telá vyzliekajúce sa z kabátov, vykladajúce kufre hore do priestoru pre batožinu, sem-tam hádka o to, kto si zakúpil aj miestenku a kto len lístok.

„Tu si sadni a počkaj, hneď som späť...“ usadila ho na miesto pri okne. Nerád sedel v protismere, vždy mu prišlo zle. Oproti nemu si sadla stará pani. Usmiala sa naňho a zakývala mu. Práve štrikovala šál, zeleno-červený, pruhovaný. Musela byť vo vlaku už dlho, mala ho takmer hotový. Zvedavo si ju obzrel a nespustil z nej hnedé oči, kým sa mama nevrátila. Vydýchla si a až keď sa dotkla chrptom drsného povrchu operadla, ako tak sa uvoľnila.

Vlak sa pohol a pani opäť vzala do ruky ihlice a začala štrikovať. Pribudli ešte dva prúžky, jeden zelený, druhý červený. Potom ho zakončila a omotala chlapcovi okolo hlavy. Bol mu veľký a nepríjemný, škrabal ho na brade. Začal sa nervózne mrviť, uprel na mamu uslzený pohľad, no mama sa naňho ani nepozrela. Pohľadom sprevádzala starú pani ako si zložila ťažký kufor, keď krajina za oknom pomaly zastávala. Usmiala sa na nich poslednýkrát a vystúpila. Mame po líci stiekla slza a chlapec plakal ďalej, zamotával sa do šálu a vynucoval si pozornosť, nedokázal ho zo seba dostať dolu a on bol naozaj, ale naozaj nepríjemný.

O dve zastávky ďalej pristúpilo dievčatko. Najprv na ňu chlapec len hľadel, potichu obdivoval jej vlnité vlasy, jasné modré oči a zamatový hlas, keď zo seba dostávala svoje prvé slová, tak ako on. Ešte jednu zastávku len nesmelo pokukoval, až potom sa odvážil postaviť na vlastné nohy a prejsť k nej. Mama ho s úsmevom pozorovala, on si ju však nevšímal. Prešiel k dievčatku, do štvorice sedadiel oproti, a zakýval jej, tak, ako to videl robiť mamu. Tiež naňho pozerala a jeho brucho pri tom pohľade urobilo malý

kotrmelec. Sadol si k nej na prázdne sedadlo. Rozprávali sa niekoľko zastávok, vymysleli si príbehy, hry, po dvoch zastávkach jej dokonca odvážne dal pusku na líce. Rodičia sa z nich smiali, až kým neprišiel jej čas vystúpiť. Bolo to ťažké lúčenie, chlapec nechápal, prečo sa s ním nemôže zviezť ešte niekoľko zastávok, najlepšie až na konečnú. Ľudia okolo na nich vrhali nahnevane pohľady, že rušia pokoj vo vlaku. Na rozlúčku jej na zaslzené líce dal ešte jeden bozk a nechal ju ísť. Sledovať, ako vystupuje, bolo hrozné a nepochopiteľné. Mama ho utešovala, že sa určite ešte uvidia, no on v tej chvíli nechcel počuť nič.

O tri zastávky ďalej nastúpilo iné dievča. Celú tvár jej pokrývali pehy, čierne vlasy mala ostrihané pod uši, v ruke niesla bábiku. Chlapec k nej zvedavo pribehol. Okamžite si sadol na sedadlo vedľa a usmial sa na ňu.

„Ahoj!“ zakýval jej. Premerala si ho pohľadom, ktorého význam nepoznal, zelenými očami si ho premerala zhora nadol a zas hore.

„Hej, čau,“ prevrátila nimi.

„Čo to máš?“ pozrel chlapec na bábiku v jej ruke. Páčila sa mu, ešte takú nevidel.

„To je len pre dievčatá, s tým sa chalani hrať nemôžu!“ vyhlásila a skryla hračku za chrbát. Chlapec trochu cúvol. Ešte pred pár zastávkami sa hral na čokoľvek a s čímkoľvek, prečo by sa to zrazu malo zmeniť? Zrazu ho chytili pod pazuchy známe ruky. Veď on už nie je dieťa! Zazrel na mamu, kým sa ospravedľovala rodičom dievčata, že ich nechcela rušiť. Oni boli príjemní, no ich dcéra naňho stále zazerala. Akoby spravil niečo zlé. Mama ho odťahla späť na miesto, vraj *nemôžeš sa rozprávať s cudzími, to už sa na tvoj vek nepatrí, máš už deväť, musíš sa správať ako gentleman...*

Ďalšie dve zastávky na dievčinu zazeral. Zdalo sa mu, že vo vlaku sedí už podozrivo dlho. Hlavne, že ľudia, s ktorými mal spoločnú reč, sa zdržali len krátko. Keď stromy za oknom znovu zastali, nastúpili dvojčatá. Dvaja chlapci v jeho veku, sadli si oproti nemu.

„Hej, čau, ja som Matúš,“ podal mu ruku jeden.

„Adam,“ predstavil sa ten druhý. Chlapec sa na nich usmial. Dievčina ešte chvíľu zazerala, potom sa navela postavila a prešla k ich sedadlám.

„Lujza,“ prevrátila oči ako zvyčajne. Mama sa na nich usmievala, sem-tam sa pridala do konverzácie. Chlapcovi to vadilo. Vedel predsa hovoriť, nemusela rozprávať zaňho.

„Prečo máš na sebe ten šál?“ zaujímala sa Lujza. Otvoril ústa, aby odpovedal, no mama ho predbehla.

„To dostal ešte ako malý a rád sa s ním hrával a...“

„Mamiiiiiiii,“ prevrátil oči, kým sa jeho kamaráti smiali, „chod' si sadnúť inam...“

Mama sa naňho pozrela trochu smutne, rozstrapatila mu vlasy, čo bolo sprevádzané ďalším nepríjemným smiechom a kým sa červenal od hanby, sadla si do náprotivnej štvorice sedadiel. Stále sa cítil trochu nepríjemne, že ho pozoruje, no nechal to tak.

„Ja už nie som dieťa, mama!“ znovu si vyslúžil nepríjemné pohľady spoluidúcich, keď zakričal na celý vagón, no bolo mu to jedno. Mal omnoho nižší hlas ako predtým, prerástol mamu už dávnejšie. Matúš a Adam naňho pozerali trochu vydesene, Lujza sa radšej stiahla na opačný koniec vagóna. A mama... mlčala.

„Nie som dieťa, počuješ? Nemusíš za mňa všetko robiť, mám pätnásť, to je dosť, aby som si robil, čo chcem!“ kričal ďalej a mama naňho len sústrastne pozerala. V očiach sa jej hromadili slzy a chlapec kričal ďalej, no aj jej kruté slová by boli lepšie ako mlčanie. Stíchol aj on. Chvíľu na seba pozerali, jeho hnev sa premenil na lútosť.

„Prepáč...“ šepol. Mama len prikývla. Pomaly prešla na koniec vagóna a otvorila dvere do ďalšieho.

„Ak ma budeš potrebovať, som vo vedľajšom vagóne,“ usmiala sa cez slzy a dvere sa za ňou zavreli. Chlapec si sadol späť na svoje miesto, slzy mu tiekli po tvári. Priatelia si sadli k nemu a objali ho okolo pliec. Vydýchol si. *Aspoň niekto tu pre mňa stále bude...* Lujza sa postavila a usmiala sa naňho. Vlak spomalil.

„Mrzí ma to... toto je moja zastávka.“

O štyri zastávky ďalej odišli aj bratia a potom dve zastávky cestoval sám. Mal strach vojsť do vagóna, kde sedela mama, on je predsa už dospelý, nepotrebuje pomoc. Skúšal čítať alebo pozeráť videá na mobile, aby zabil samotu, až kým neprišla Ona.

Nastúpila a okamžite mu na ňu padol zrak. Bolo to ako osud, že prišla práve do jeho vagóna. Žiarivo sa naňho usmiala, prehodila si hnedé vlasy cez plece. Mala krásnu štíhlu postavu, jemnú tvár, dokonalé dievča. Učarovala mu, sadla si priamo k nemu, oprela si hlavu o jeho plece. *To je ona. Tá, na ktorú som čakal.*

Vyrazili zo zastávky na ktorej nastúpila len pred pár minútami a už sa rozprávali. Mali toho toľko spoločného, hudbu, knihy, záľuby... bola dokonalá. Výzorom aj povahou. Objal ju, no ona sa mu vymanila z náruče.

„Vystupujem,“ usmiala sa naňho.

„Veď... ale... len teraz si prišla a... to nemôžeš!“

Sklopila zrak a bez slova odišla. Myšlienky na ňu ho trápili ešte niekoľko zastávok. Prečo niektorí ľudia ostanú v živote človeka tak dlho, a iní sa zdržia len chvíľu? Nebolo to fér. Celú cestu na ďalšiu zastávku sa utápal v myšlienkach.

O dve zastávky nastúpila ďalšia dievčina. Pekná blondína, ktorá by každému učarovala. Prisadla si k nemu s rovnakým úprimným úsmevom ako tá pred tým.

„Alica,“ podala mu ruku. Najprv sa snažila objat ho, no bránil sa. Ani nevedel prečo. Možno mu to stále pripomínalo dotyk tej pred ňou, možno to bol len strach, že aj ona odíde. Že s ňou premrhá jednu-dve zastávky kvôli... ničomu. Kvôli tomu, aby odišla. Bola vytrvalá, no on ju poslal preč.

„Bude to tak lepšie,“ šepol. Prešla k dverám, no nevystúpila, len prešla do ďalšieho vagóna.

„Ak ma budeš potrebovať, som vo vedľajšom vagóne,“ usmiala sa a jej tvár a slová ho vrátili v myšlienkach o pár zastávok späť. Nahováral si, že ju nechal odísť pre jej vlastné dobro. Že to tak bude lepšie. Možno... možno dúfal, že ostane aj napriek tomu. Cesta k ďalšej zastávke viedla cez slzavé údolie. Nedbal na pohľady spolucestujúcich, na to, čo si o ňom mysleli. Hľadal pomoc, no nikto nebol na blízku, napísal tragickú báseň, kde si vylial svoje city, no zdala sa mu otrasná. Hod mincou z nejakého dôvodu vždy rozhodol o opačnej možnosti ako chcel, často spal, jedol, nič nebolo dobré.

Stratil pojem o tom, koľko zastávok prešlo, kým sa konečne rozhodol postaviť. Nebolo to ľahké, za ten čas mu začalo rásť strnisko a trochu pribral. No uvedomil si jednu vec. Ľudia, ktorým na ňom záležalo, neodišli. Obmotal si pruho vaný šál okolo krku, pre istotu, a pomaly sa postavil. Zatočila sa mu hlava a takmer si sadol späť, no keď už nabral odvalu, odmietal sa vzdať.

Prešiel ku dverám do druhého vagóna a otvoril ich. Vzduch tu bol rovnako zahľtený potom ako v tom jeho, no teraz sa naňho pozeral tucet neznámych tvárí. Dve však spoznal okamžite. Mama s Alicou o niečom oduševnene debatovali a keď vošiel, obe sa naňho vrelo usmiali. Možno čakal hnev, krik, výčitky, no nie zas... mlčanie. Obe naňho len hľadeli. Až vtedy si uvedomil ako vyzerá. Ako sa zmenil, odkedy sa naposledy videli. No ony k nemu prišli a objali ho, bez výčítiek či zbytočných slov.

Prestal rátať. S Alicou boli šťastní, neodišla, nevystúpila a on sa tiež nikam nechystal, mama im pomáhala. Videl však na nej, že je čím ďalej tým unavenejšia. Vlasy jej zošediveli, pod očami mala vrásky, úsmev prázdny. Čakal tú chvíľu už dlhšie, no nikdy si nepripustil, že by mohla prísť tak skoro.

Sedeli na štyroch sedadlách – on, mama, Alica a ich syn. Alica už bola tri mesiace tehotná s druhým dieťaťom a mama im pomáhala ako mohla. Bol jej vďačný, no videl, že ju to unavuje. Keď sa raz postavila, srdce mu spadlo až niekam na úroveň žalúdka a celé telo mu obľiali zimomriavky.

„Idem,“ bolo jediné, čo mama povedala. Tentokrát mlčal on. Mlčali všetci, sledovali krajinu za oknom ako pomaly zastáva, jej kroky k dverám, akoby všetko stíchlo. Dvere sa so sýčaním otvorili a ona položila nohu von z vlaku. Jednu, druhú... až zmizla v dave na stanici s veľkým klenutým stropom. Zachytil krátke mávanie, keď sledovala ich vlak odchádzať. V očiach mala pokoj, v tých jeho sa však zrkadlili len slzy.

Začal si robiť čiaru za každú zastávku, na ktorú si nemyslel, že sa dostane, no aj tak sa dostal. Alica odišla už pred dvoma, ich dve dospelé deti zmizli v iných vagónoch, no on, ako vtedy jeho mama, oddane čakal v tom svojom, kým za ním prídu po radu. Spravil na papier poslednú čiarku a potom sa obzrel dookola. Pot vo vzduchu sa nezmenil za ten čas, čo tu bol, ľudia boli stále takí istí, napriek tomu, koľko zastávok prešli a koľko osôb sa tu vymenilo. Vzal pruho vaný šál, stále ho škrabal na krku, no potreboval si dodať odvahy. Postavil sa a keď zapišťali brzdy, prešiel k dverám. Stlačil tlačidlo a ony sa so sýčaním otvorili. Ešte raz sa ohliadol po vozni. Nie s ľútosťou, len nostalgicky. Chápal pokoj svojej matky keď vystupovala. Potreboval čerstvý vzduch.

Vykročil na preplnené nástupište a pozrel na množstvo ľudí, ktoré ho obklopovalo a na tú prázdnotu nad ním. Odmala obdivoval výšky staničných stropov. A teraz sa k nemu vzniesol, batožinu nechal na zemi a z výšky sledoval preplnené námestie a jeho vlak, ako pomaly odchádza.

2. miesto + Cena verejnosti

Viktória Majerčíková: Od slobody k neznámemu

Volám sa Vierka. Bola som obyčajné dievča v roku 1880, ktoré každý deň chodilo s rodinou na pole, aby sme si zarobili na obživu. Miestami to bolo kruté a vyčerpávajúce, ale vďaka tomu som sa vedela tešiť z maličkosti a prežitých chvíľ v kruhu najbližšej rodiny. Mali sme skromný príbytok. Dom pozostával z kuchyne a jednej izby, no pre nás to bolo bohatstvo. Tí, ktorí mali menšie šťastie, spávali pod šírým nebom, poprípade v stodole. Veľa ľudí zomieralo od hladu, pretože šľachta musela mať všetkého veľa. Ja som sa ale vždy potešila aj skromnému jedlu. Všetci mali tenké, špinavé a potrhané oblečenie, ktoré nebolo nevýrazné. Bolo pre mňa frustrujúce vidieť populáciu okolo mňa umierať kvôli nedostatku živín, ale taký bol život.

Nemala som žiadne hračky ani zábavu. Od začiatku svojho života som poznala len tvrdú drinu. Ale predsa som mala jednu výnimku, ktorú som nazývala zábava. Každý štvrtok som odišla k potôčiku, kde som utiekla od reality. Žblnkot vody a spev vtákov ma utišoval. Najsmutnejší moment bol vtedy, keď ma mama volala domov. Jedného dňa som dovŕšila šesť rokov. Možno si myslíte, že som to s mojou rodinou nejak oslávila, ale kdeže. Narodeniny oslavovala len šľachta a ich potomkovia. Bežní ľudia ani nevedeli, čo je oslava tohto sviatku. Ale bola som na to zvyknutá a smútok tu nemal miesta.

Mala som pravdepodobne šťastie, pretože sme v ten deň nemuseli pracovať na poli. Chcela som sama osláviť svoj veľký deň. Rýchlo som si zobrala do ruky kúsok chleba a utekala som k potoku. Ku koncu dňa som sa už chystala domov. Keď v tom sa predou mnou zjavila čudná postava. Oblečenie mal úplne iné ako ho mali ľudia v mojom meste. Bolo, tak lesklé a farebné. No, moju pozornosť zaujala nejaká vec na jeho ruke. Svietilo to rôznymi farbami. Rozhodla som sa ho prenasledovať a zistiť, čo to je. Ale všimla som si, že nie som jediná, ktorá na neho číha. Neznámy človek začal liezť na kopec. Armáda za ním bežala ako besná. Kým som ich dobehla, cudzinca už spacifikovali a on nevládne ležal na zemi. Neskôr ho odviekli ku veliteľovi. V šoku som tam stála ako nepričetná a neverila som vlastným očiam, čo sa to práve stalo, až som sa po niekoľkých minútach rozhodla, že idem domov. Po ceste som sa potkla a skotúlala dolu kopcom. Keď som pristála, zbadala som presne tú vec, ktorá ma tak zaujala. Zobrala som ju do ruky a nejaké tlačidlo začalo silno blikať. Omylom som ho stlačila a vtiahlo ma to do úplne iného sveta. Hneď som začala kričať meno svojej mamy.

Všetko bolo také iné a zvláštne. Ocitla som sa v meste, kde som si ako prvú všimla, že ľudia nie sú oblečení tak, ako som bola zvyknutá. Každý aj obyčajný človek mal celkom slušné oblečenie. Spoločenská elita mala odev na vyššej, kvalitnejšej úrovni. Po námestiach sa premávali stroje, ktoré sa pohybovali pomocou kolies, nikdy som nič také nevidela. V mojom období som zahliadla len kone, a aj to výnimočne. Keďže som nebola na vidieku ale v meste, drevené domy nahrádzali modernejšie betónové stavby. Začala som sa od strachu triasť a to sa mi stalo prvýkrát v živote. Nikoho som nepoznala a všetko bolo také cudzie. Jediné, čo som mala so sebou, bola tá vec, čo ma sem premiestnila.

Niekoľko dní som sa skrývala a sedela pod mostom, ale hlad ma premohol. Začala som sa prechádzať po námestí. Vtom som začula niekoho rozprávať o Rakúsko-Uhorsku. To som ale v tej chvíli nechápala a môj žalúdok si pýtal potravu. Na nič iné som sa v tú chvíľu nevedela sústrediť. Zacítila som omamnú vôňu čerstvého chleba. Slinky sa mi zbíhali a nemohla som tomu odolať. Dorazila som k jednému stánku a nenápadne som chcela ukradnúť pečivo. Nebola som na seba hrdá, ale hlad ma prinútil. V ten okamih ma odtiahla neznáma pani. Spýtala sa ma: „Dieťaťko, čo to robíš? Si hladné?“ z oka mi začali stekať slzy vďačnosti, že si ma konečne niekto všimol. Jediné, čo som sa zmožila povedať, bolo: „Áno, som hladná a bez domova.“ „Pani skoro podskočila a hneď mi odvetila: „Poď za mnou, zoberiem ťa k nám.“ Ani som nestihla nič povedať a už ma ťahala cez celé mesto do najbližšieho domu.

Vošli sme cez veľkú bránu na nádvorie, v ktorom bývalo mnoho rodín. Moja záchrankyňa ma viedla po schodoch a cez veľkú pavlač do jej bytu. Dostala som jedlo a vodu a cítila som sa ako v siedmom nebi. Išla som si po spať, pretože som bola extrémne unavená. Po dvoch dňoch spánku som sa prebrala a pozerala, kde to som, nič som tu nepoznala. Po pár hodinách som sa dozvedela, že ten anjel strážny, čo ma tu prichýlil, sa volal Janka. Mala ďalšie tri deti a ešte sa ujala aj mňa. Síce bola viac-menej na pokraji svojich síl a ani som sa nečudovala, predsa len mala štyridsaťosem rokov. Na tretí deň ráno sme išli nakúpiť potraviny.

Vyšli sme do ulíc a začuli sme strašný krik. Po uliciach behali vojaci. V každom kúte mesta bol chaos a panika. Ani sme nezaváhali a utiekli sme domov. Bolo to pre mňa utrpenie. Ani raz som si nepomyslela, že niečo také zažijem. Janka chodila kupovať potrebné suroviny sama, pretože sa o nás, deti, bála. Po šoku, ktorý som utrpela tam vonku, som nedokázala vypustiť ani hlásku. Bola som zmätená, dezorientovaná, bezmocná a neistá, čo mi budúcnosť prinesie. Toho si všimla moja náhradná mama. Komunikovala

so mnou každý deň, až som zistila všetky potrebné informácie. Ocitla som sa v roku 1914 a práve zúri prvá svetová vojna. Skoro mi srdce vyskočilo, keď som to zistila. Strach sa vo mne kopil každým dňom viac a viac. Mesiac utekali ako voda. Počula som streľby z dela. Počet mŕtvych sa každým dňom zvyšoval. Napätie v meste bolo čoraz intenzívnejšie. Niektorí bojovali len kvôli územiám, bohužiaľ, k nim sme patrili aj my, iní trpeli súperením s týmito tyranmi len pre lepšiu budúcnosť. Nechápala som, čo ľuďom dá k šťastiu pár kilometrov štvorcových. Neverila som, že mi tak bude chýbať práca na poli. Ten príjemný čerstvý vzduch... Vánok vo vlasoch... Celá vojna bola masaker pre všetkých. Prešli 4 roky a my sme stále žili v obavách.

Jedného rána sme sa zobudili na obrovský rozruch. Nevedeli sme, čo sa deje. Keď sme vyšli z domu na námestie, tak sme len videli obrovské oslavy, tance a spevy na ukončenie vojny. Konečne bol mier. Ale v tom sa zopakovalo presne to isté, čo predtým. Tlačidlo začalo blikať. Tentokrát som ho nemusela stlačiť a už som bola znova v inom časovom priestore.

Všade bolo ticho. Studený vietor mi česal vlasy. A ja som od nedočkavosti začala behať. Presa len som vonku som nebola skoro 4 roky. Bol to úžasný pocit. Síce som si odznova musela hľadať náhradnú rodinu, ale v tú chvíľu ma to nezaujímalo. Bola som opäť voľná. Dostala som sa do prírody. Chcela som tam stráviť všetok čas, čo som zmeškala. Žila som ako divožienka. Zaspala som pri mesiačiku. Ráno som sa zobudila a hneď som sa zľakla. Bola som v nejakom cudzom príbytku. Prehovoril na mňa hrubý mužský hlas. Na malú chvíľu som onemela. Bol to postarší pán bez detí a ženy. A celkom sa potešil, keď ma našiel, aspoň mu mohol niekto robiť spoločnosť počas tichých dní. Postupne sme sa zblížovali. Volal sa Jozef. Chodili sme na prechádzky do prírody.

Bolo to ako splnený sen, ale stalo sa, čo som nečakala. V lese nás zastavili a prepadli gardisti. Jozefa dobyli a na mňa kričali z plných pľúc. Slzy mi kvapkali z oka ako dážď. Mala som 11 rokov a bolo pre mňa náročné odtiahnúť domov niekoľkokilové telo. Postupom času sa mu rany pekne zahojili. Medzi ľuďmi bolo veľké napätie. Ja som každý deň chodila do obchodu kupovať potrebné veci. Raz som sa vrátila a on sa konečne prebral. Povedal mi, že som vo veľkom nebezpečenstve, lebo je Žid a árijská rasa takých ako je on chce vyhubiť. Nemci boli v tú dobu nadradení a neporaziteľní. Na ich čele bol vládca Hitler. Postupne si podmanil nemecký národ. My, Slováci, sme s nimi spolupracovali. Tento človek chcel obsadiť celú Európu a nechať v nej kľudne žiť len svoj ideál človeka. Miesto tam nemali Židia a Rómovia. Postupne začal odstavovať týchto ľudí od školy, práce, následne prišli o životie a bývanie. Zobrali im všetko. Dokonca museli nosiť židovskú hviezdu.

Boli to utláčaní a utýraní ľudia. A takýto osud sme mali ja a Jozef. Síce som nebola Židovka, ale nemohla som ho nechať samého, navyše som k nemu bola už priradená. Z jeho bytu nás premiestnili do židovne. V jednom paneláku bývali Židia z celého mesta. V jednom byte nás bolo aj dvadsať, ale bolo to tam plné lásky.

Po večeroch som sa trápila, lebo mi začala chýbať sloboda a rovnoprávnosť. Prvá svetová vojna bola zlá, ale tu sa správali k ľuďom ako k zvieratám. Ubúdalo nás každým dňom čoraz viac. Gardisti nám povedali, že sme išli len na lepšie miesto a nazývali to pracovné tábory. Posielali tam starých, ale aj chorých ľudí, ktorí mali papier od lekára. Jedinú výnimku mali hospodárski dôležití Židia, ale o tých, ktorí potom odišli do tábora, sme už nikdy nepočuli. V obchodoch sme si mohli vyberať len určité potraviny. Takú diskrimináciu som v živote nezažila. Ráno som sa zobudila a dostali sme povolačiaci list na transport. Jozef bol s tým v pohode, ale ja som cítila, že to bude niečo zlé. Všetci sme sa mali stretnúť na stanici. Keď sme tam prišli, začali čítať postupne mená. Delili nás do nákladných vagónov podľa pohlavia. Boli sme tam natlačení ako dobytky. Prevoz trval tri dni, kým sme prišli na miesto. Počas celej cesty sme nedostali jedlo ani vodu. K tomu tam nebolo dostatok vzduchu. Ľudia umierali už vo vagónoch. Po zemi bol moč a výkaly a zapáchali tam aj telá mŕtvych. Bolo to traumatizujúce. Po príchode nás rozdelili do barakov. Každý mal nejakú prácu. Na deň sme dostali jeden krajec chleba a pohár vody. Tí, ktorí tam boli dlhšie, vyzerali ako živé mŕtvolky. Kto nevládal pracovať, bol rovno vyslaný na smrť. Videla som stenu, kde ich strieľali. Boli tam aj detské obrisy, čo ma najviac zarmútilo, ale všimla som si, že od príchodu som nevidela žiadneho starého človeka. Zistila som, že ich rovno posielali do plynu alebo spálili zaživa. V myšlienke som sa vracala k Jozefovi, či ešte žije. Bola som strašne osamelá a mladá. Nechájala som, ako sa toto celé môže diať. Ľuďom povedali, že sa môžu ísť osprchovať, a postupne ich brali po skupinách. Priestor vyzeral ako naozajstné sprchy, ale Židov tam zamkli a pustili plyn. Nebolo odtiaľ úniku. Telá rovno spaľovali. Do dózy zberali zuby ľudí. Medzitým civilisti začali pripravovať atentát na Hitlera. Vznikli rôzne odboje, ktoré pomáhali ľuďom. Všetky špinavosti začali vychádzať na povrch, čo stvárajú Nemci po Európe. V najbližších dňoch bol nezvyčajný ruch, Nemci chodili vystrašení. Jedno ráno sme videli čudný pohyb a dôstojníci a vojaci SS začali utekať. Nasadali do áut a opúšťali tábor. Prišla nás oslobodiť Červená armáda. Všetci v tábore začali oslavovať a vítať osloboditeľov. V kútiku duše som dúfala, že je aj Jozef v poriadku. Ja som to prežila veľmi ťažko, podvyživená, ale pri živote. Transportovali nás naspäť do nášho mesta, ale domov som nenašla, lebo z neho boli ruiny.

Čakala som na Jožka týždeň, ale on sa neukázal. Zistila som, že už nie je medzi nami. Zanechalo to vo mne obrovskú stopu, ktorú si poniesiem do konca života. V mojej hlave stále behala otázka, ako môžu byť ľudia takí krutí. Musím povedať pravdu, že som bola šťastná, keď sa to celé skončilo. Hodinky mi začali zase blikať na ruke a blížil sa môj čas odchodu. V priebehu desiatich minút som zmizla opakovane do inej doby.

Písal sa rok 2020. Na ulici neboli žiadni ľudia, iba ja a prázdno. Ostala som celá udivená, kde sú všetci. V panelákoch a domoch sa svietilo. Túlala som sa po noci. Cítila som sa ako voľný vták. Začula som za sebou hlasy mužov. Otočila som sa a videla som, že majú prekryté ústa. Prišli za mnou a pýtali sa, kde mám rúško. Nechápala som, načo ho mám mať. Zaujímalo ich odkiaľ som a či mám Covid. Nevedela som, čo to je a poprosila som ich, nech mi to vysvetlia. Pozerali na mňa, ako keby som bola mimozemšťan. Tak pán policajt ma poučil, čo je to za chorobu, že je to vírus, ktorý je veľmi nákazlivý a prenáša sa to vzduchom. Poskytol mi rúško, aby som si prekryla pol tváre. Dýchalo sa v tom ťažko. Chcela som sa ich spýtať, kde sa môžem na noc uchýliť, pretože tu nemám domov. Zobrali ma na policajnú stanicu, v tú noc som tam mohla zostať. Nasledujúci deň ma odviezli k jednej staršej dáme, ktorá žila sama a spýtali sa, či u nej môžem pár nocí ostať. Musela som, lebo som bola v karanténe, tak mi vysvetlili, že nesmiem chodiť ani von. Neviem, či to bola náhoda, alebo mi to život takto pripravil, ale znovu som bola zatvorená dnu. Ja, dieťa s vetrom vo vlasoch, zžitá s prírodou, bol pre mňa trest byť zatvorená 10 rokov a teraz opäť. Na toto ochorenie zomrelo mnoho ľudí, ale po skončení epidémie išiel život ďalej, ale každý mal pred tým rešpekt. Rodiny sa nenavštevovali tak často a obyvatelia boli rozhádaní. Dala by som čokoľvek za to, aby som bola znovu so svojou rodinou aspoň na pár minút. Nikto si nevážil blízkych okolo seba. Hoci je Slovensko malá krajina, verila som, že tu je viac lásky. Na očkovanie sa bolo treba nahlásiť cez mobilný telefón, ktorý vlastnil každý, dokonca aj ja. Pubertiaci sú na nich doslova závislí a vymývajú im mozgy. Sociálne siete zabíjajú lásku. Vzťahy nie sú tak pevné a manželstvá sa rozvádzajú čoraz viac. Deti majú často komplexy, keď ich jeden rodič opustí. Šikanovanie v školách stúpa každým dňom. Mladí ľudia sú každou generáciou psychicky labilnejší, viac si pripustia veci k telu. Vďaka tomu vznikajú psychické choroby, ktoré sa nemusia vyriešiť a dochádza k samovraždám. Navzájom si okolie nedôveruje a všetci sú falošní a podráždení. Telo ženy už nie je tak uctievané ako v dobe, kedy som sa narodila. Pre muža sú partnerka a dieťa nič. Nevera je aj celkom bežná. Vzťahy nie sú také pevné, pri prvých komplikáciách sa rozídu a neriešia daný problém, pretože sa nevedia tolerovať. Ego prevyšuje lásku. V dnešnej

dobe dobývajú ženy mužov a to mi príde ako totálny nezmysel. Doba sa stále mení, ale nie k lepšiemu. Populáciu postupne začínajú nahrádzať roboti a umelá inteligencia. Komunikácia s ľuďmi viazne. Skládky s odpadom sú čoraz väčšie. Človek je len spotrebiteľ a so všetkým plytvá. Nikto si nič a ani nikoho neváža. O chvíľu sa nám príroda otočí chrbtom a zdroje sa vyčerpajú. Sami seba zničíme. Ja som bohužiaľ musela zostať v tejto dobe kvôli tomu, že som sa jedného dňa ráno zobudila a hodinky boli preč. Mám pocit, ako keby to mala byť moja karma za to, že som si najprv nevážila, čo som mala, ale aktuálne by som dala všetko za to, aby som sa vrátila do môjho milovaného domova a neprežila si toľko zla na zemi. Niektorí si myslia, že zažívajú peklo, ale to ešte neprežili to, čo ja a podľa môjho názoru by si mali vstúpiť do svedomia. Pozitívna vec je, že som si vytvorila svoju vlastnú rodinu.

3. miesto

Soňa Čandíková: O peniazoch, snoch a najmilších súrodencoch

Kvalitná napodobenina erdzania sa ozývala celým priestorom, až tak, že som počula kvíliť steny. Striedala sa so vzdychaním od únavy a hlasnými dopadmi na zem.

Je marec a jeden z manželov Hobbyhorsovcov práve skladá skúšku odvahy, aj keď nízke teploty sú väčším problémom pre moju sestru. Prekážky z florbalových hokejok sa odrážali v roztopenom snehu premiešanom

s prvým jarným blatom. Evine červené líca mi pripomínali vianočné gule, ktoré už dlho spali na pôjde. Celú súťaž zaznamenal starý Olympus, ktorý sceľoval jazdeckú arénu staroľubovnianskych olympijských hier.

Človeku, ktorý sa nerozumie do tohto významného športu, by mohol takýto nezvyčajný pohyb pripomínať nejakú známu udalosť z minulosti. Napríklad moderného Kentaura, ktorý má namiesto štyroch nôh iba dve, ale zato má ľudskú aj konskú hlavu. Samozrejme nechcem pohoršovať tých, čo vykonávajú alebo majú radi tento šport. No musíte uznať, že tam je určitá podobnosť.

Možno sa pýtate, ako sa moja sestra vôbec dostala k niečomu takému? Tu prichádza na rad téma peniaze a ich využitie. Eva odjakživa milovala kone – od plyšákov až po živé stvorenia. Preto ju rodičia prihlásili na jazdecký kurz. No ale tie naozajstné kone doslova žrali peniaze. Niekedy som si predstavovala, ako im do vedier sypú drobnáky a nalievajú vodu, v ktorej boli predtým namočené zelené stovky alebo dvestovky v žltej farbe. To je dôvod, prečo prešla na hobbyhorsing. Nikto z nás však ešte vtedy nevedel, akou potravou sa budú živiť tieto kone.

„Soňa, vstávaj!“ nemotorne som sa prevrátila na druhý bok.

„Aha! Pozri sa von!“ neutíchal Evin nadšený hlas, a tak som sa zodvihla z postele.

Je to tu. Zima.

Eva sedela za stolom a niečo usilovne písala na papier. Ako vždy mi nechcela predstaviť svoje tajné záležitosti. Väčšinou sa ukázalo, že to bola domáca úloha alebo kreslila mangu (a musím priznať, išlo jej to naozaj dobre). Našťastie mám veľmi dobré dedukčné schopnosti, a tak som si domyslela, že to je list pre Ježiška (veď viete – začiatok decembra, vločky... Popravde, už som riešila aj ťažšie prípady).

Všimla som si, kde ho založila. V správnej chvíli som sa pohrabala v jej zásuvke a usilovne som začala čítať. V dvadsiatich bodoch boli spísané všetky túžby začínajúceho tínedžera. Od Katany (t. j. japonský meč) až po...

Uzdy, ušane, ohlávky a KOŇA. Vytreštila som oči a predstavovala som si, ako bankové účty každého a jedného člena našej rodiny klesajú hlboko pod nulu (to aj bez zarátania mojich skromných prosieb).

Eva, samozrejme, ako dobrá víla, pripísala ku každej požiadavke aj internetovú stránku, kde nájdeme všetky tieto pozemské radosti.

Takýto web som ešte nikdy nevidela. V prvom rade som sa čudovala, ako sa dá kúpiť kôň cez internet. A potom na mňa vyskočil nápis HOBBYHORSE. V tej chvíli som to pochopila.

Niektor sa nevedel dočkať Vianoc, a tak sme začali vyrábať historicky prvého koňa, ktorý nestál takmer nič. Bolo to aj z dôvodu, že Eva si nemohla byť istá, že pod stromček zablúdi iný – drahší internetový kôň. Myslím však, že sa nám tento podaril a mohol sa vyrovnáť aj lepším kategóriám hobbyhorsov. Bol to krásavec.

Už je to tu. Nastal deň D – Vianoce. Nový kôň alebo skôr kobyľa k nám vôbec nemusela zablúdiť, pretože ako na povel rovno pricválala. Nestihla si vyskúšať ani ohlávku, ani ďalšie skrášľujúce doplnky. Eva ju hneď aj s novým spolubývajúcim viedla do kostola a to nie na krst. Už na začiatku života sa im podarili úspechy, ktoré sa nepodaria len tak hocikomu.

Stali sa hercami, a to na dlhú dobu.

Moje „kvalitné“ topánky spred dvoch rokov sa krásne šmýkali po vydupanom snehu. Postupne som začala cítiť, ako mi odmrzá malíčok na pravom chodidle. Z kostola to však bolo asi len 10 minút, kým som prišla domov. Ale mala som mierne zdržanie, keďže som viedla dva mohutné statné kone, ktoré mali vlastne iba hlavy a zvyšok tela bol nahradený drevenou palicou. Pravda, boli iní, ale radšej som im to nepripomínala, aby nezosmutneli. Eva mi tak prikázala, lebo samozrejme, sú to jej kone. Konkrétne „Hobbyhorses“, to je plemeno týchto junákov. Chudáci asi dva týždne ležali v spovednici (asi to trvalo, kým kňaz pochopil ich nezvyčajnú reč). Podstatné je, že pred spovedou hrali vo Vianočnej akadémii. Tá ich tak preslávila.

Popravde si na nich Eva spomenula a začali jej chýbať, tak som ich musela priviesť domov. Hneď sa potešili, keď ju uvideli aj s ich neotvorenými vianočnými darčekom.

Privítanie sa prejavilo radostným maznaním: „Pozrite, čo pre vás mám. No áno, ohlávky!“ Nebudem klamať, aj mňa celkom zaujímalo, ako v tom budú vyzeráť.

Akože, boli pekní. Konečne sa začínali podobať na ozajstné kone. Postupne však pribúdalo viac a viac vecí na ich starostlivosť, ktoré neboli najlacnejšie.

Keďže ďalej napreďovali a Eva v nich videla ozajstný potenciál, začali sa pripravovať na hobbyhorse súťaž, ktorá bola mimochodom v Česku. Aby na to nebola sama, povolala aj kamarátku, ktorá tiež podľahla tejto máni. Papiere plné pravidiel, jednotlivé disciplíny ako skoky cez prekážky, drezúra... Spolu s kamarátkou viedli veľmi dôležité rozhovory, a preto som sa neubránila smiechu. Hneď ma vyhodili z izby. To ma pochopiteľne neodradilo a začala som počúvať cez kľúčovú dierku. Zrazu sa stoličky začali odsúvať, preto som rýchlo utiekla do obývačky. Aj tak som skoro nič nepočula, lebo si šepkali.

„Neverím, ony sa pobrali von,“ počkala som, kým sa zabuchnú dvere. Rýchlo som zbehla dolu schodmi a schmatla najmenej výraznú bundu.

Ružový krík – to bol môj úkryt, aj keď sa na ňom ešte nebolo čím kochať.

Začal sa show jumping. Bolo to naozaj umenie, to musím uznať. Po každom úspešnom skoku sa palica na prekážke o niečo zvýšila. Kto vyskočil najvyššie, vyhral.

„Drezúra je najťažšia,“ vyhlásila Eva a začala na zem rozkladať papiere s číslami. Keď som ich videla klusáť okolo pomyselných značiek, začali sa mi tlačiť slzy do očí. Ten vznešený vzpriamený postoj a vážna tvár v súlade s nohami, ktoré jemne podupkávali po čerstvom blate. Najlepší herecký výkon, aký som kedy videla.

Po nácviku Eva hneď oznámila tatikovi, kam sa chystá ísť. Jasné, že povedal nie. Eva doňho dobiedzala, no nič nepomáhalo. Musela sa zmieriť s tým, že jej kone budú iba hercami a nie slávnymi skokanmi.

A kto vie, možno sa raz Eva dostane k naozajstným koňom a ja budem uchránená od záchvatov smiechu, aj keď predpokladám, že to určite nebude tak skoro.

3. miesto

Kristína Tenkelová: Žihľava

Poobedné slnko vytváralo v záhrade hrejivý dojem. Usušilo všetky názny včerajšej búrky a prinieslo so sebou spevavé vtáky, ktoré svojimi jemnými tóninami uspávali Lenu. Lenin hmlistý sen bol prerušený šuchom v tráve. Jemne pootvorila oči, mysliac si, že je to Jakub, ktorý jej nesie pohár vody. Sadla si, ale Jakuba nevidela. Okamžite sa postavila na nohy a rukami si prekryla brucho. Rozhliadla sa vôkol seba a keď si uvedomila, že šum vychádza z černíc, spustila ruky k telu. Necítila sa byť ohrozená. Predsa nič veľké sa nemôže schovať do černíc. Ale aj tak bola zvedavá, čo za malého ťarbavého tvora sa to tam skrýva.

Vstala z deky a kráčala k černiciam. Poznala len jedného takého ťarbavca, ale ten sa im pred rokom vytratil. Keď uvidela povedomý chvostík, zatúžila ho zobrať na ruky. Holými nohami nevedomky vstúpila do žihľavy a v momente, čo sa dotkla na prvý pohľad nevinného tvora, pocítila zuby na krehkej pokožke svojej dlane. Od bolesti skríkla a malý tvor jej vyskočil z rúk. Vzdialil sa, ale nie úplne. Vyzeralo to, že vyčkáva, akoby sa ešte chcel vrátiť a dokončiť svoju robotu.

„Lenka!“ pribehol k nej Jakub.

V ruke držal dva prázdne poháre, ktorých obsah mu skončil na tričku. Lena sa pri pohľade naňho jemne usmiala. Páčilo sa jej mať niekoho, kto sa o ňu bojí. O Lenu sa predtým nikto nikdy nebál.

Jednoducho povedané – Lena bola taká menej nežná Popoluška, do ktorej sa zaľúbil nebojácny princ. Mnohí dúfali, že žiara šutru na prstenníku presvieti všetky zlé pohnútky jej bývalého života, ale nestalo sa tak. Ostávalo záhadou, že prečo sa tak často vracala do žihľavy. Zrejme to bolo tým prhlením, ktoré jej bolo také povedomé...

Hoci sa žihľava na ňu prítulne pozerala, vždy ju napokon poprhnila. A následne ju nechala samú behať po svete a hľadať pomoc. Tak to bolo vždy, ibaže teraz už na to nebola sama – mala Jakuba, ktorý ju odviezol na pohotovosť.

Nebola to veľká rana, ale z letného pohľadu nemožno usúdiť, či zviera bolo, alebo nebolo zdravé.

Keď Lena odchádzala z ambulancie, bola presvedčená, že Jakub bude dobrým otcom. Rozmýšľala, či počul jej rozhovor s doktorom. Netváril sa inak ako zvyčajne, čiže zrejme nie. Mrzelo ju, že to nezačul, keď ju čakal

za dverami ambulancie. Sama bola nerada poslom nových správ. Jej myšlienky náhle vystriedal šok, keď v čakárni uvidela svoju malú sestru.

„Eliška, čo tu robíš?! Prečo si tu sama?“

„Čakám mamu,“ odvetili jej nevinné očká, takmer ešte nezranené svetom.

„A prečo tu nie je s tebou?! Čo sa stalo?“ objímala ju Lena.

Eliška neodpovedala, iba prstom ukázala na jedny z dverí. Lena nechápala tomu gestu.

„Leží tam. Zobrali ju.“

V ten večer sa jedna izba v ich dome premenila na Eliškino útočisko. Vedeli, že to takto raz skončí, iba predpokladali, že to bude iný dôvod ako nemocnica.

Bývanie s Eliškou bolo pre Lenu zvláštne. Eliška vyzerala ako normálne dieťa. Nemala strach v očiach a jej telo nebolo posiate modrinami rôzneho druhu. Žeby sa mama zmenila? Lena túto podobu mamy nezažila, ale tešilo ju, že jej sestra má lepšie detstvo ako ona. Zároveň v sebe cítila istú formu závidia. Bolo nutné, aby bolo jedno dieťa zničené, aby to druhé malo pokojné detstvo? — pýtala sa samej seba.

Keď matku pustili z nemocnice, prišla si po Elišku. Lena vkročila do kapitoly života, ktorej sa vždy chcela vyhnúť — zmierenie s jej matkou. Eliškin pobyt u nich bol krátky, ale zanechal po sebe lupene nádeje. Lena sa k nim často vracala a plnými dúškami vdychovala ich sladkosť. Zасыпали všetku minulosť a diktovali budúcnosť. Rozhodla sa nasledovať ich sladkú vôňu a stretnúť sa s matkou. Cestou na stretnutie cítila povedomé prhlenie. Rozhodla sa ho ignorovať.

Sedeli v parku na lavičke a sledovali Elišku, ktorá s radosťou behala po detskom ihrisku. Bol sychravý deň, ale vôňa lupeňov neutíchala. Jediné, čo tichlo, bolo prhlenie žihľavy. Predsa žihľava v daždi nepríhli.

„Mami, ide sem Eliška, potom mi to dopovieš,“ Lena zastavila ich rozhovor a celú svoju pozornosť premiestnila na Elišku.

Eliška bola špinavá od blata a plakala. Musela padnúť z nejakej preliezky.

„Zlatko, čo sa stalo?“ naklonila sa k nej Lena.

Eliška jej nestihla odpovedať, pretože prv, než stihla otvoriť ústa, schytala silný úder od vlastnej matky. Lenu strhlo a v bruchu pocítila kopnutie. Lupene nádejí uvädli a všade navôkol ostala len žihľava. Lena objala Elišku, čím ju pritlačila blízko k tajomstvu, ktoré už niekoľko týždňov nosila pod srdcom. Chcela ich mať obe pri sebe, aby ich dokázala ochrániť. Vedela, že nemusia byť poprhlené, aby sa z nich stali slušní ľudia.

Čestné uznania

Porotu zaujali aj texty **Viktórie Fiantokovej: Správa** a **Michaely Slávikovej: Spoveď mojej bábiky**, ktoré získali **čestné uznania**. Príspevky si môžete prečítať po naskenovaní QR kódu.

Obsah

Peter Juščák: Slovo na úvod 2

1. kategória: 1. stupeň ZŠ

Šarlota Šafránková: Prečo som taký pomalý? 4

Scarlet Zaira Sepšiová: Prečo sa rodičia hádajú 7

Ján Vincent Kružliak: Príručka nesvojho Petra 7

Hana Kamenská: Mačiatko Bublinka 11

2. kategória – poézia: 2. stupeň ZŠ

Anežka Ščurková: Tajomstvá 16

Anna Pšenáková: Zrkadielko 17

Nikola Petriláková: Lenže vždy sa vráti 18

Emma Bilková: Dedko, kde si? 19

Sofia Mária Danielovičová: v chemických sklíčkach 22

Natália Šprochová: Príbehy 23

Maxim Jozef Píсарčík: Obrazy v mojej hlave 25

3. kategória – próza: 2. stupeň ZŠ

Ľudmila Tobiášová: Najlepšia kamarátka 28

Nela Najdeková: Neviditeľné dievča 31

Lea Mésárošová: Pomocná ruka 36

4. kategória – poézia: Stredné školy

Natália Točková: Kruh 42

Sofia Kurňavková: Po stopách črepín 43

Adam Daniel Donoval: Prečo žijeme vo svete plnom nenávisťi
a hnevu? 48

5. kategória – próza: Stredné školy

Ema Michelčíková: Konečná 50

Viktória Majerčíková: Od slobody k neznámemu 55

Soňa Čandíková: O peniazoch, snoch a najmilších súrodencoch 60

Kristína Tenkelová: Žihľava 64

Sledujte nás na našich stránkach

Webová stránka: slovo.orbispictus.sk

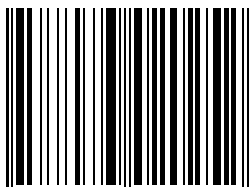
Facebook: www.facebook.com/literarnasutaz/

Youtube: [Literárna súťaž SLOVO](https://www.youtube.com/Literárna_súťaž_SLOVO)

ISBN: 978-80-8302-025-2

9 788083 020252